

İsmail Kulakçioğlu

Aile ve Evlilik Bağları



İÇİNDEKİLER

Önsöz	1
1 Aile Kavramı	3
1.1 Yaratılıştta Aile	3
1.2 Kutsanmış Bir İlişkide Karı Koca İlişkisi (Tek eşlilik)	4
1.3 Kutsanmış Bir İlişkide Çocuklar	5
2 Günahın Aile İlişkilerini Bozması	5
2.1 Günahın Karı Koca ve Kardeş İlişkilerine Yansıması	6
2.2 Yasa Öncesi ve Sonrası Eski Antlaşma Metinlerinde Aile	8
2.3 Putperest Halklarla Yapılan Evlilikleri Rab Neden Onaylamıyor?	10
3 Evlilik Kurumunun Yeniden Kutsanması	11
3.1 Evlilik Öncesi Bekâr Yaşam: Rab'den Doğru Bir Eş İstemek	11
3.2 Evlilik ve Antlaşma	15
3.3 Evlilikte Eşitlik, Rol Kavramı ve Sorumluluklar	16
3.4 Karı Koca İlişkileri	18
3.5 Anne Babayı Bırakmak	20
3.6 Bir Beden Olmak	22
3.7 Evlilikte Ruhsal İlkeler	26
3.8 Boşanma	27
4 Çocukların Yetiştirilmesi ve Gelecek Kuşaklar	31
4.1 Annelik ve Babalık Nedir?	32
4.2 Çocukların Ailede Aldıkları Rol	34
4.3 Çocuk Yetiştirmede Bilgelik Kitaplarının Önemi	35
Sonuç:	39
Kaynaklar:	40
İnternet Kaynakları:	40

© 2012 İsmail Kulakçioğlu

İletişim: ismail@bursakilisesi.com

www.bursakilisesi.com

Bu e-kitap para kazanma amacı güdülmeyen kişisel yararları için okura sunulmuştur. Telif hakları yazarına aittir. Her hangi bir şey eklenemez ve çıkartılamaz. Akademik çalışmalarda kaynak gösterilerek alıntı yapılması dışında, ticari amaç güdülmeyen ya da ticari amaç gütmeyen herhangi bir biçimde çoğaltılması, internet sitelerinde, elektronik iletişim ortamında kullanılmak istenilmesi durumunda yazarından yazılı izin alınması gerekmektedir.

Önsöz

Aile Rab tarafından oluşturulmuş, Rab tarafından kutsanmış; erkek, kadın ve çocukların birbirinden ayrılmaz bağlarla ilişkilendirildiği ilk kurumdur. Hem Âdem ve Havva arasında hem de insanın çoğalmasıyla gelişen toplumun çekirdeğini oluşturur.

Aile kurumu yalnızlığı kaldırması, çoğalmanın yanında çocuklarla yaşama sevinç katması nedeniyle insanın iç varlığında Rab'den sonra önemli bir boşluğu doldurur. Aile fiziksel ve ruhsal ihtiyaçların karşılanmasında kurum üyelerinin birlikte hareket etmesini içerdiğinden insanın bencilleşmesinin önüne set çeker. Sevgi, değer vermek, fedakârlık, şefkat, sadakat gibi Rab'den aldığımız nitelikleri insan karakterinde ve davranışlarında somutlaştırır.

Yaratılıştta Şeytan, Âdem ve Havva'yı Rab'den koparacak, aile kurumunu bozarak çalışmaz duruma getirecek ortamı hazırlamıştır. İlerleyen zaman içerisinde aile kurumunu sağlıklı biçimde işlemez durumda tutmak Şeytan'ın stratejik hedefi olmuştur. Çünkü günah nedeniyle bozulan aile kurumunda eşler birbirleriyle doğru iletişim kuramayıp birbirlerine karşı olumsuz tutumlar alarak ilişkilerini sürdüremez duruma gelirler. Buna bağlı olarak Rab'den kopuk yetişen-yetiştirilen yaralı, acı çeken çocuklarsa sevgi yerine sevgisizliği, değer vermek yerine zorbalığı, fedakârlık yerine bencilliği, şefkat yerine gaddarlığı, sadakat yerine ihaneti görerek büyüyeceklerinden Rab'be ve kendilerine yabancılaşacaklardır.

Günümüzde boşanma oranının hızla artması mutsuz insanların çoğalması anlamına geliyor. Parçalanmış aile kurumu yalnız yaralı, acı çeken yetişkinleri değil, anne baba sevgisinden yoksun olarak büyüyen çocukları ortaya çıkarmaktadır. Çocukların anne baba sevgini karşılayacakları ya da yerine koyacakları başka kaynakları yoktur. Böyle bir durumda Kutsal Kitap bizlere kuru bilgi sunmanın ötesine geçer; Rab ile kurulacak doğru, canlı bir ilişkinin önemini gösterir. İsa Mesih'in aile kurumunun merkezinde bulunması tüm aileye esenlik ve bereket sağlayacak; zor durumlarda eşlerin zayıflıklarını üstlenerek onlara ilişkilerini temellendirmeleri için güvenilir ve sağlam ilkeler sunacaktır.

1 Aile Kavramı

Rab insanı kendi suretinde, erkek ve dişi olarak yarattı; onları kutsayarak “Verimli olun, çoğalın” dedi (Yar.1:27,28). Rab’bin suretinde yaratılan insan “O’ndan fiziksel benzeyişi değil; irade, duygu, akıl gibi kişisel, doğruluk gibi ahlaksal, hem Rab hem de insanlarla ilişki kurma yetisiyle ilişkisel boyutunu almıştır. İnsanın erkek ve dişi olarak kutsanması çoğalmayı, yeryüzünü doldurmayı, yeryüzündeki yaratıklara egemen olmayı içerir.”¹

Rab’dan alınan bu unsurlar yaratılışta insanın özünde doğru biçimde kurulmuştur. Rab’bin suretinde yaratılmak Yar.2:20-28 ayetleriyle birleştirildiğinde tüm Kutsal Kitap’ta² ailenin özgün yapısına ulaşılır: Erkek ve kadının yaşamlarındaki önceliği Rab ile kurdukları ilişkidir. Çünkü onların fiziksel ve ruhsal ihtiyaçlarını doğrudan karşılayan Rab’bin kendisidir. Ayrıca Rab fiziksel ve duygusal yönlerden farklı iki kişiyi evlilik bağıyla tek varlık olarak birleştirmekte, onları kutsanmış ilişkide birbirlerinden ayrılmayacak biçimde bağlamaktadır.

Günah nedeniyle bozulan saf insan doğası, ilerleyen zaman içerisinde kötülüğün çoğalmasına neden oldu. İnsan gerçek anlamıyla Rab’bi, kendini, eşini, çocuklarını, toplumu tanıyamaz ve onlarla doğru ilişki kuramaz duruma geldi.

İsa Mesih’in çarmıhta tüm insanların günahlarına karşılık ölüp dirilmesiyle sunduğu kurtuluş, kendisini kişisel kurtarıcısı olarak kabul edenleri günahın yasasından özgür kıldı. Çarmıhta sağlanan kurtuluş aklanmayı da beraberinde getirdiğinden insanın günah nedeniyle bozulan ilişkisi onarıldı. İsa Mesih’in ikinci gelişinde kavuşacağımız göksel bedenlerimize sahip olana dek Rab, aile ve toplumla ilişkilerimize Tanrı sözü olan Kutsal Kitap ve imanlılarda bulunan Kutsal Ruh rehberlik etmektedir.

1.1 Yaratılışta Aile

“Aile kadın ve erkeğin her konuda birbirlerini tamamladıkları; birbirleriyle ruhsal, duygusal, fiziksel paydaşlığı; sadakati ve değer vermeyi içeren; Mesih İsa’nın kiliseyle ilişkisini yansıtan, Rab tarafından evlilik bağıyla oluşturulmuş ilk kurumdur.”³

Yar.2. bölümde insanın yaratılışının ayrıntıları anlatılır. Âdem, Rab ile doğrudan ilişki içindedir, O’nunla yüz yüze konuşabilmektedir. Rab’dan aldığı yetki ile Aden bahçesinin ve dünyanın kâhyasıdır. Yerdeki hayvanlara, gökteki kuşlara ad⁴ koyar.

Görkemli yaratılışın çeşitliliğine karşın Âdem’e yaşamının her alanında ortak olacak, onu anlayabilecek, kendisine benzeyen bir varlık yoktur. Devam eden yaratılış tasarısında Rab Âdem’e eş yaratır. “Âdem bütün evcil ve yabani hayvanlara, gökte uçan kuşlara ad koydu. Ama kendisi için uygun bir yardımcı bulunmadı (Yar.2:20)” ayetine baktığımızda hem Âdem’in yalnızlığını kaldıracak hem de Âdem’in içindeki boşluğu doldurup birbirlerini tamamlayacakları kadının yaratılması tamamen Rab’bin tasarısıdır. Aslında Âdem hem Rab ile ilişki içindeydi hem de yeryüzünde başka canlılar vardı. Yani o tam anlamıyla yalnız değildi. Öyleyse günaha düşüşten önce yalnızlıkla anlatılmak istenen nedir?

Bu soruya verilebilecek yanıtlardan bir tanesi Âdem tek insan olarak ‘tam değildi’dir. Kutsal Kitap ayetlerinde Âdem’in eksikliğinin Rab tarafından giderilmesinin açık biçimde

¹ Bkz: Açıklamalı Kutsal Kitap. Yeni Yaşam Yayınları: İstanbul, 2010. s. 8-9

² Bu yazıda “Kutsal Kitap” her durumda Hıristiyanların kullandığı Tevrat, Zebur İncil’den oluşan Tanrı’nın sözünü belirtir.

³ Krş: Turgay Üçal, Derek Malcom. Hıristiyan Ahlakı. Ön Asya Basın Yayın Dağıtım: İstanbul, 2000. s. 127

⁴ “Eski dönemlerde bir şeye ya da bir kimseye isim verme hakkı ona sahip olma ya da onun üzerinde egemen olma hakkının bir işaretiydi.” Bkz. Değişen Yaşam Serisi. Yaratılış Kitabı. Haberci Tanıtım Basın Yayın Dağıtım: İstanbul, 2002. s. 29

görülmesi günümüz aile ve toplum yapısının anlaşılmasına ışık tutar. Böylelikle Rab, Âdem ile ilişkisinde yalnız evrenin ve yeryüzünün fiziksel yaratılışında değil, insanın bedensel-duygusal ihtiyaçlarının karşılanmasında etkin olduğunu; ailenin, çoğalma yoluyla toplumun da Rab’bi olduğunu gösterir.

1.2 Kutsanmış Bir İlişkide Karı Koca İlişkisi (Tek eşlilik)

Yaratılıştaki kadın ve erkek eşit ve aynı ihtiyaçlara sahiptir. Kutsal Kitap’ta hem Rab hem de Âdem tarafından kadının erkeğe daha düşük bir konumda bulunduğunu belirten ayet yoktur.⁵ “Âdem kadına “Kemiklerimden alınmış kemik, etimden alınmış ettir (Yar.2:23)” demekle onun kendisi gibi yaşayan bir can olduğunu anlatır. Nasıl yemek yemek, dinlenmek, barınmak Âdem’in ihtiyaçları içerisinde yer alıyorsa, aynı şeylere kadının da ihtiyacı vardır.⁶

Devam eden ayetlerde erkeğin anne babasını bırakıp karısına bağlanması, erkek ve kadının evlilik bağıyla tek beden oluşları aile kurumunun temelinde yer alır. Bu temelde yer alan Rab’bin kendisi ve üç ilke (bırakmak, bağlanmak, tek beden olmak) günümüzde de sağlam aile yapısının kurulması açısından önemini korur.

Rab “Bu nedenle adam annesini babasını *bırakıp* karısına bağlanacak... (Yar.2:24a)” sözlerini söylediğinde Âdem ve Havva’nın fiziksel bir anne babası yoktu. Bu ayet gelecek kuşakları ilgilendirir ve hâlâ günceldir. Öncelikle erkeğin anne babasını bırakmasından söz edilmesi, onun vereceği kararların etkiden uzak kalması içindir. Çünkü anne babasının denetiminden çıkmayan erkek kendi ailesini oluşturamaz. “Erkek seçimini öncelikle karısı için yapmalıdır. Bu ayet aynı zamanda kadın için de geçerlidir. O da her kararında önceliği kocasına tanımalıdır”⁷

“Bu nedenle adam annesini babasını bırakıp karısına *bağlanacak*... (Yar.2:24a).” Eşlerin birbirlerine bağlanma ilkesi evlilikte güçlü bir anlama sahiptir. “Bu sözcüğün İbranicesi birbirinden ayrılmayacak biçimde *yapışmak* anlamını taşır; aynı zamanda erkek ve kadın arasında tek eşliliği içerir.”⁸ Eğer erkek ve kadın birbirlerine bağlanmışlarsa aralarına başka bir kadın ya da erkek girmemelidir.

“[...] İki tek beden olacak tek beden olacaklardır (Yar.2:24b)” ilkesinde benzerliklerinin yanında benzemeyen yönleriyle kadın ve erkeği Rab tek varlık olarak görüyor. Düşüncemizin, mantığımızın sınırlarını aşan Rab’bin ‘kadın ve erkeğin tek varlık’ görmesi gerçeği insanlar tarafından anlaşılmayı beklemektedir. “Bu terimin [tek beden olmak] düz anlamı, erkek ve kadın arasındaki bedensel birleşmeyi ifade etmektedir. Ancak burada geçen ‘beden’ sözcüğünün İbranicesi, bundan daha derin bir anlam taşır. Kişinin ‘canı’ ve ‘ruhu’ da bedenine dâhildir. Dolayısıyla erkek ve bayan arasındaki birleşmenin bedensel düzlemde kaldığını söyleyemeyiz. Bu birleşmenin duygusal ve ruhsal bir yönü de vardır.”⁹ Tek beden olmak karı koca ilişkisinde böyle bir anlam kazandığına göre kadın ve erkek evliliklerinde çok özel ve derin bir paydaşlığın bulunduğunu ve bunun ihmal edilmemesi gerektiğini unutmamalıdır.

⁵ Günahın Karı Koca İlişkilerine Yansıması başlığı altında erkek ve kadının yaratılıştaki konumlarını neden kaybettiklerine değinilecektir.

⁶ Krş: Ef.5:28-29

⁷ Sjoerd, Gerdien Poorta. Büyük Serüven 1. Yeni Yaşam Yayınları: İstanbul, 2001. s. 63

⁸ Krş: a.g.e., s. 65

⁹ a.g.e., s. 65

1.3 Kutsanmış Bir İlişkide Çocuklar

Evlilikte çocuklar berekettir. Çoğalmak yalnız fiziksel sonuçları değil, Rab’bin görkemini yansıtacak birçok ruhsal sonuçları da beraberinde getirir. Yar.1:28 ayetinde geçen “Verimli olun ve çoğalın” ayeti, Yar.1:26 ayetiyle birlikte yorumlandığında, Rab’bin suretinde yaratılan anne babadan doğan çocuklar yine Rab’nin suretindedir. Âdem ve Havva ilişkilerinde nasıl Rab’bin görkemini yansıtıyorsa çocuklar aile (ve gelecekte toplum) ilişkilerinde Rab’bin görkemini yansıtmalıdır.

“Tanrı’yla yaşayarak O’nun yüceliğini, karakterini, kutsallığını, bilgeliğini, sadakatini, iyiliğini ve sevgisini paylaşmayı öğrenebiliriz.”¹⁰ Aile kurumunda da Âdem ve Havva Rab’den aldıkları erdemleri (bilgelik, doğruluk, alçakgönüllük vd.), duyguları (sevgi, şefkat, sadakat, vd.) kendi aralarında olduğu kadar çocuklarıyla da yaşamlarında uygulama olanaklarına sahip olurlar.

Çocukların huzurunu bozacak tehditler yaratılışta yoktur. Rab Âdem ve Havva’ya olduğu gibi çocuklara da esenlik içinde sürdürülecek ilişkiler sunmuştur. Burada önemli olan nokta her konunun Rab bağlılığında değerlendirilmesidir.

2 Günahın Aile İlişkilerini Bozması

Ne oldu da insanlık göksel yerlerdeki konumunu, esenliğini yitirdi?

Bu soruya Kutsal Kitap *günah* sözcüğüyle karşılık verir. “Günah, Tanrı’ya başkaldırmak, yasalarına uymamaktır. Rab’bin yetkisini ret etmek ya da O’na meydan okumak, kötülük istemek içimizdeki günahı tanımlar. İncil’de günaha karşılık kullanılan Grekçe terim ‘hamartia’dır; hedeften şaşmak, yanlış yola sapmak anlamına gelir. Kötülük yapmak, suç işlemek, Tanrı’nın yasasını çiğnemek bu terimin kapsamına giren fiillerdir.”¹¹

Özgürlük ve yetki insanın suretinde yaratıldığı Rab’den aldığı iki önemli niteliktir. Yar.2:15 ayetinde Aden¹² bahçesinin (dünyadaki cennetin) bakımı ve işlenmesi Âdem’in sorumluluğunda ve yetkisindeydi. Aden bahçesinde “İyiyle kötüyü bilme ağacının¹³ meyvesinden yeme (Yar.2:17)” yasağı dışında Âdem’in, dolayısıyla Havva’nın özgürlüğüne bir sınırlama konmamıştır. İnsan Rab’bin görkemini yansıtması gerektiğinden özgürlük ve yetkisini yine Rab’be karşı kullanmaması gerektiği açıktır.

Özgürlük ve yetki isyan etmek için kullanıldığında insan yanlış yola saparak, kendi kararlarıyla baş başa kalıyor. Oysa insan kararlarını Rab’be danışarak almalıdır. ‘Danışmak’ yalnız Rab ile değil, toplumsal ilişkilerin her alanında kullanılması gereken, insanları yanılığdan koruyan, doğru kararlar vermesini sağlayan niteliktir (Bkz. Özd.15:22; 24:5-6). TDK internet sözlüğü danışmayı “Bir iş için bilgi veya yol sormak, görüş almak, istişare etmek, müracaat etmek, meşveret etmek” olarak tanımlıyor.¹⁴ Eğer insan yaratılış günlerinden başlayarak kararlarını Rab’be danışarak alsaydı günümüzde yaşanan birçok acı ve kötülük de olmayacaktı.

Günahın tanımına ve sonuçlarına böyle yaklaştığımızda “Günahın aile ilişkilerini bozması” yanında ölümün, kötülüğünün çoğalmasının, insanların acı çekmesinin ve

¹⁰ a.g.e, s. 138

¹¹ Kutsal Kitap Sözlüğü. Makale ‘Günah’. Basıma hazırlanmaktadır: Numaralandırılmamış sayfalardan alıntı yapıldı.

¹² “Aden, İbranice’de ‘neşe, zevk’ ya da Mezopotamya dilinde ‘ova’ anlamına gelen bir sözcükle bağlantılıdır.” Değişen Yaşam Serisi. Yaratılış Kitabı. Haberci Tanıtım Basın Yayın Dağıtım: İstanbul, 2002. s. 31

¹³ “Tanrı bahçedeki birçok ağacı insan bedenlerini beslesinler diye yarattı. Ancak iyiyle kötüyü bile ağacının ne olduğuna dair kesin bir bilgi yoktur. Ahlaki bilgi ya da muhakeme anlamına gelebilir. Bu sınırlamada önemli olan nokta ağaç ve meyvesinden çok, insanın kendi kararlarına değil, Rab’be güvenmesi gerektiğidir.” Krş: a.g.e., s. 38

¹⁴ <http://tdkterim.gov.tr/bts/> (17.10.2012)

çektirmesinin yanıtını da bulmuş oluruz: Kendi kararını vermeye yönelerek insan Tanrı gibi olmak istemiştir (Yar.3:5-6).

Rab'den kopmakla sonuçlanan, tarihin en trajik olayının yaşandığı günah eyleminde önemli olan Şeytan'ın varlığı, aldatışı, kötülüğünden çok, insanın özgürlüğünü kullanarak Rab yerine Şeytan'a itaat etmesidir.

Böyle bir itaatte yitirilen yalnız özgürlük olmadı. Kötülük karı koca, çocukların arasına girdi. Âdem ve Havva birbirleriyle çekişmeye başladı... Kardeş kardeşi; Kabil, Habil'i öldürdü... Günah çoğalarak devam etti.

2.1 Günahın Karı Koca ve Kardeş İlişkilerine Yansıması

Rab'den kopuş öncesinde Âdem ve Havva'nın aralarındaki ilişkisi saydam, birbirlerine kötülük yapmaktan uzaktı. Yar.2:25 ayetinde “Âdem de karısı da çıplaktılar, henüz utanç nedir bilmiyorlardı” sözleri aralarındaki ilişkinin saflığını anlatılır. Ne yazık ki iyiyle kötülüğü bilme ağacının meyvesini *ikisi de yediklerinde* gözleri açıldı; çıplak olduklarını anladılar. Bunun ardından saf olan ruhsal ve bedensel yapılarına kötülük tohumu, günah egemen olmaya başladı.

Âdem ve Havva'nın karı koca ilişkisinde günahın birinci sonucu kendilerinden, birbirlerinden ve Rab'den utanmalarındır (Yar.2:7,8). Utançlarını kendi çabalarıyla, giysi yaparak örtmeye çalıştılar.

İnsanın kendi yolunu çizmek istemesiyle başlayan itaatsizliğin sonuçlarından biri olan utanma, günümüzde hem karı koca arasında hem de toplumla ilişkilerde günahla ilintili değişik nedenlere bağlı olarak kendini göstermekte; insanları olumsuz yönde etkilemektedir. Birçok bozulmuş duygunun altında yatan *utanç*ın karı koca ilişkilerine yansıyan davranış biçimi, karşısındaki ya da kendisini aşağılama değersizleştirme; ileri boyuttaysa hem karşısındaki nesneye hem de kendisine yönelik şiddettir.

Evlilik bağıyla yaşamlarını birleştiren kadın ve erkeklerin bedenlerinden utanmanın bedelini günümüzde de ağır biçimde ödemektedirler. Oysa insan bedeni eşlerin birbirlerinden utanacakları biçimde değil, onlara mutluluk, sevinç verecek biçimde yaratılmıştır.

Günahın bedelinin görünen ikinci sonucu korkudur. İnsanın kendisini güvende hissetmeyişinin temelinde Rab ile kopan ilişkisi, Rab'bin insan yaşamında bulunmayışı vardır. Rab ile ilişkisi bulunmayan insan kendi başına güçsüz ve çaresizdir.

Rab, Âdem'e “Neredesin?” diye seslendiğinde Âdem'in yanıtı “Bahçede [Aden'de]sesini duyunca korktum. Çünkü çıplaktım, bu yüzden gizlendim” oldu (Yar.3:8-10). Rab'den kopuş öncesindeki insanın Rab ile ilişkisinin derinliğini anlatan bu ayetlerden yaratılıştaki insanın Rab ile yüz yüze görüşebildiği, konuşabildiği sonucu ortaya çıkar. Hıristiyan ilahiyatında Rab insanlardan uzak bir varlık değildir. Tanrımız insanla elle tutulur, gözle görülür bir ilişkiye ve iletişime sahiptir ve bu ilişkiyi tarih boyunca devam ettirmek istemektedir (krş. 1Yu.1:1-4).

Aynı zamanda Yar.3:8-10 ayetlerinde bizlere ulaşan başka bir gerçek de Rab Âdem'den yaptıklarını kendi ağzından duymak, onu itaatsizliğiyle, yetkisini doğru kullanmamasıyla yüzleştirmek istemektedir. Bu nedenle Rab Âdem'e “Çıplak olduğuna sana kim söyledi? [...] Sana meyvesini yeme dediğim ağaçtan mı yedin?” diye sorar (Yar.3:11). Âdem'in yanıtıysa “Yanıma koyduğum kadın ağacın meyvesini bana verdi, ben de yedim (Yar.3:12)” oldu.

Âdem işlenen günahıta sorumluluğunu kabul etmek istemediği gibi, kadını yarattığı için Rab'bi suçladı. Böylelikle tarihteki ilk suçlama “Yanıma koyduğum kadın” sözüyle Rab'be, sonra da “kadın ağacın meyvesini bana verdi, ben de yedim” sözleriyle de eşe karşı gerçekleşti.

Rab kadına dönüp “Nedir bu yaptığın?” diye sorduğunda kadın, ‘Yılan beni aldattı, o yüzden yedim’ diye karşılık verdi (Yar.3:13).” Kadın da Şeytan’ı suçladı. Ancak Âdem ve Havva’nın suçu üstlerinden atarak yargıdan kurtulma uğraşları, itaatsizliklerinin yargısını kaldırmaya yetmedi! Günah nedeniyle Rab ile yüz yüze ilişkiye kaybetmek, ruhsal ve fiziksel ölüm yaşamlarına girdi (Yar.2:17). Kötülüğün zamanla çoğalmasıyla birlikte suçlama Rab’be karşı olduğu kadar, ailede ve toplumda artan ölçüde devam etmektedir.

Rab’be karşı durarak bağımsız davranmanın Havva’ya yansıyan yargılarından doğum yaparken acı çekmek, kocasına duyacağı istek, kocasının onu yönetmesi günahın fiziksel, ruhsal sonuçlarını ve onun yaratılıştaki ailede aldığı rolü yitirilişini gösterir. “Günah sonrasında Havva’nın kendisini Tanrı’dan özgür kılma çabası ve kocasından bağımsız hareket etme isteği kocasına duyacağı güçlü arzu bağımlılık sayesinde önlenecekti (Yar.3:16).”¹⁵

Âdem’in bildiği gerçeği bir kenara bırakarak karısının sözünü dinleyerek kendisini Rab’den bağımsızlaştırması özgürlük sağlamadığı gibi onu köleleştirdi. Temel ihtiyaçları arasında yer alan yiyecek bulmak günah sonrasında zahmetli çalışmaya bağlandı. O zamana dek verimli olan topraklar diken ve çalı üretmeye başladı. Göksel yerlerdeki konumu yitirmenin sonucu ortaya çıkan fiziksel ölüm bundan böyle Âdem’i bekleyen son olarak karşısındaydı (Yar.3:17-19).

Âdem ikinci kez karısına ad koydu. Ona “Havva” dedi. “Havva İbranice’de ‘yaşam’ anlamına gelen sözcükten üretilmiştir. Âdem ölümün kendilerine egemen olmasına karşılık insan soyunun çoğalma yoluyla devam edeceğine inanmaktadır (yar.3:20).”¹⁶

Günahtan geriye kalan utanç ve yargının sonuçlarıdır. Yar.3:21 ayeti Âdem ve Havva’nın günahın kendilerine nelere mal olduğunun ayırımına varmalarının yanında Rab’nin insana duyduğu sevgiyi anlamamız açısından önemlidir. Rab ölüm yargısının aktarılması için bir hayvan keserek ve utançlarını kaldırmak için kestiği hayvanın derisinden yaptığı giysiyi onlara giydirerek insana olan sevgisini gösterdi. “Âdem ve Havva’nın ölüm yargısını ve kendi utancını kaldırmaya gücü yetmediğinden Rab onların yerine gerekeni yaparak onları birleştirdi: ilk kurbanı Rab kesti.”¹⁷

Âdem ve Havva yeryüzündeki cenneti yitirerek aldıkları kararlarıyla baş başa kaldılar. Günahlı varlıkları fiziksel olarak örtülmüş olmasına karşılık ruhsal yönden devam etti. Rab’bin İsa Mesih’te hazırladığı kurtuluş tasarısı gerçekleşinceye dek Rab’bin huzuruna çıkmazlardı.

Aden’den kovuluşun sonrasında aile yapıları hakkında ayrıntı yoktur. İlerleyen bölümlerde Âdem ve Havva’nın çocuk sahibi olmaları aile kurumunun büyüdüğünü görüyoruz. “RAB’bin yardımıyla bir oğul dünyaya getirdim (Yar.4:1b)” ayetinden ve Habil ve Kayın’ın Rab’be sunuyla yaklaşımlarından Âdem, Havva ve çocuklarının Rab ile ilişkilerini devam ettirdiğini, Rab’bi tanıdıklarını anlıyoruz.

Kayın’ın Rab’be yürekten bağlanmayı, kıskançlığı nedeniyle kardeşine düşmanca davranması, kardeşini öldürerek ilk cinayetin işlenmesi günahın sonucu kötülüğün artarak devam ettiğinin belirtisidir (Yar.4). Kayın Rab’bin uyarısına kulak asmayarak pusuda yatan günaha teslim oldu (Yar.4:6-7).

İlk cinayet ile birlikte ortaya çıkan başka bir önemli sonuç da aile içinde yaşanan sevgisizliktir. Sevgi temel duygusal ihtiyaçlardandır, deneyimlerden etkilenir. İnsan yaşamında sevginin biçimlenmesinde öğrenmenin yeri büyüktür. Büyük olasılıkla Âdem ve Havva’nın birbirlerini suçlamaları çekişmeye dönüşerek devam etmiş bunun sonuçları da çocuklarına yansımıştır. Aile kurumunda sevgi, bağlılık ve ilginin yerini küskünlüğe, öfkeye bırakmaya başlar. Günahı nedeniyle Kayın’ın Nod topraklarına yerleştirilmesiyle ailede de kopuş yaşanır (Yar.4:16).

¹⁵ Krş: Donald C. Stamps vd. Yeni Yaşam Açıklamalı Kutsal Kitap. Yeni Yaşam Yayınları: Kore, 2009. s.33

¹⁶ Açıklamalı Kutsal Kitap. Yeni Yaşam Yayınları: İstanbul, 2010. s. 13

¹⁷Değişen Yaşam Serisi. Yaratılış Kitabı. Haberci Tanıtım Basın Yayın Dağıtım: İstanbul, 2003. s. 44

İnsan soyu çoğaldıkça günah da çoğalmaya devam eder. Kayin'in soyundan gelen Lamek iki kadınla evlendi (Yar.4:19). Kutsal Kitap'ta çok eşliliğin çıktığı bu ayette yine insanın kendi kararlarını alarak Rab'be karşı hareket içeren tutumunu görüyoruz. Âdem ve Havva'nın evliliğini Rab tek eşlilikte kutsamıştır. *Çok eşlilik kutsanma içermeden insanın benliğinin istekleriyle hareket etmesinin sonucu olarak ortaya çıkmış, ilerleyen tarih sürecinde geleneklerle sürdürülmüştür.*

Yazılı bir yasa bulunmamasına rağmen Aden'den kovulduktan sonra insanlar hem Rab ile hem de aile içinde birbirilerine nasıl davranacaklarını vicdanları aracılığıyla biliyordu. Günah, insanı Rab'den koparıp O'nun huzurundan uzaklaştırdığı gibi eşler, çocuklar ve onların çocuklarında etkinliğini artırarak aile kurumunu doğru biçimde işleyemez duruma getirdi.

2.2 Yasa Öncesi ve Sonrası Eski Antlaşma Metinlerinde Aile

Yar.5 bölümünde Âdem'den Nuh'a insan soyunun kısa özeti verilir. Âdem ve Havva'nın çocukları, onların çocuklarının çocukları olur. Şit, Hanok gibi bu çocuklardan bazıları Rab ile yürümüş, Rab'be bağlı kalarak yaşamlarını O'nun istemlerini yerine getirerek sürdürmüşlerdir. Bazılarıysa Rab'den kopuk yaşamışlardır.

“Yar.4 bölümü Kayin'in soyundan gelen evlilikleri anlatırken, Yar. 5 bölümü Şit'in soyundan gelenlerin evliliklerini anlatır. Yar. 6. bölümde geçen Şit'in soyundan gelen 'ilahi varlıkların' Kayin'in soyundan gelen 'insan kızlarıyla' evlenmesi bağlamında yorumlandığında iyi soy ve kötülük yapan soy evliliklerin bozulmasına yol açtığını söyleyebiliriz.”¹⁸ İyi ve kötü soy ayrımıyla, günahlı varlıklarına rağmen, yaratılıştan aldıkları iyi nitelikleri ve Rab'be bağlılıkları korumaya çalışan soy ile Tanrı tanımaz soy anlatılmak istenmektedir. Rab ile sevgi ilişkisi her durumda insanlara bereket ve kutsanma sağlarken, Rab'bi ret etmek, O'nu tanımamak insanın yaşamının her alanında acı çekmesine neden olmuştur.

Rab'bin kutsamasına sahip olmayan evlilikler kadın ve erkeğe çözümden çok çözümlüğü, acıyı sunmuştur. İbrahim Peygamber Rab ile ilişkisinde ayrıcalığa, kutsanmaya, O'nun bereketlere sahip olmasını karşılık, çok eşlik kendisinin, eşinin (Sara'nın), cariyesinin (Hacer'in), köle cariyesinden doğan İsmail'in, yaşlılığında kendi eşinden doğan İshak'ın yaşamlarını olumsuz olarak etkilemiştir (Yar.12-25).

Rab İbrahim Peygamber'e eşi Sara'dan çocuk vaat etti. Belirlenen zamanı beklemek, Rab'bin vaadine güvenerek yaşamlarını sürdürmek yerine Sara'nın cariyesi aracılığıyla çocuk sahibi olmak için Hacer'i eş olarak İbrahim Peygamber'e önermesi, İbrahim Peygamber'in bunu kabul etmesiyle tartışma ve çekişmenin büyüdüğü ortam yaratıldı. İshak doğduktan sonra Sara ile Hacer'in tartışmaları huzur bozucu bir ortamı canlı tutmuştur.

Atalar döneminde Rab evlilik kurumunu korur; bilmeyerek de olsa evlilik kurumunu bozmak isteyenleri zaman zaman uyarır. Tanrı korkusunun bulunmadığı Filistinli Putperest kral Avimelek, evli olduğunu bilmeden Sara'yı eş yapmak için sarayına getirttiğinde, henüz ona dokunmadan Rab tarafından “Bu kadını aldığın için öleceksin” sözleriyle durdurulur (Yar.20).

Yusuf köle olarak satıldığı evde efendisinin hanımı tarafından tacize uğramasına karşılık o Rab'be olan bağlılığını gösterdi; günaha teslim olmadı. “Bu evde ben de onun kadar yetkiliyim. Senin dışında hiçbir şeyi benden esirgemedi. Sen onun karısısın. Nasıl böyle bir kötülük yapar, Tanrı'ya karşı günah işlerim? (Yar.39:9)” diyerek evlilik dışında kurulan cinsel ilişkinin yalnız eşe değil, aynı zamanda Rab'be karşı da tutum aldığını belirtti.

¹⁸ Krş: Açıklamalı Kutsal Kitap. Yeni Yaşam Yayınları: İstanbul, 2010. s. 16 ve Donald C. Stamps vd. Yeni Yaşam Açıklamalı Kutsal Kitap. Yeni Yaşam Yayınları: Kore, 2009. s. 36

Yasa dönemine gelindiğinde Rab hem kendisiyle hem de aile ve toplumla ilişkilerini İsa Mesih'in gelişine dek yeniden, yazılı olarak düzenler. On Emir'de özetlenen Yasa'nın ilk dört bölümü Rab ile kalan altı bölümüyse (aile ve) toplumla ilişkilerde gözetilmesi gereken ilkelere yer verilmiştir. Bu ilkeler kutsal bir yaşama sahip halkın yaşama biçiminin nasıl olacağını belirtir, öğretir.

Yasa'da everensel ve devamlılık gösteren ilkelerin yanında (örneğin Rab ile doğru bir ilişkiye sahip olmak, 1-4 emirler; anne babaya saygı göstermek, zina etmemek, komşusunun karısına bakmamak...), İsa Mesih'in gelişiyile kalkan ilkeler de bulunur (örn. Kurban sunularıyla Rab'be yaklaşmak; yiyeceklerle ilgili kurallar...).¹⁹

“Annene babana saygı göster. Öyle ki, Tanrın RAB'bin sana vereceği ülkede ömrün uzun olsun, buyruğu yetişkinlere ve çocuklara sorumluluk verir (Çık.20:12).”²⁰ Anne babaya saygı göstermek çocuğun onların karşısında sessiz kalmasının ötesinde içten gelen sevgi davranışlarını içermesi gerektiği açıktır. Kişinin anne babasını dövmesi (Çık.21:15), lanet etmesi (Lev.20:9), aile içinde cinsel ilişkide bulunması (Lev.18:7,9) ruhsal ve toplumsal çürümeye neden olduğundan Yasa'da kesinlikle yasaklanmıştır.

Anne babaların çocuklarını Rab'be ait bir kişi olarak yetiştirmesi açısından altıncı buyruk önem taşımaktadır. Çocukların Rab'be bağlılıkları, anne babadan alacakları örnek davranışlarla, onların yaşamlarında göreceği Rab sevgisi ile temellenecektir. Rab bu nedenle anne baba ve çocukları birbirlerine sorumlu tutmuştur.

“Zina etmeyeceksin ve Komşunun evine, karısına, erkek ve kadın kölesine, öküzüne, eşeğine, hiçbir şeyine göz dikmeyeceksin (Çık.20:14,17)” buyrukları Tanrı halkının arasında pak ilişkilerin önemini vurgulayan başka ayetlerdir. Zina da ruhsal ve toplumsal bozulmaya yol açması nedeniyle Yasa'da kesinlikle yasaklanmıştır (Çık.20:14; Lev.20:10).

Kâhinlerin Eski Antlaşma tapınma düzeninde Rab'bin kutsallığını yansıtması gerektiğinden Yasa'da onların aile yapısının sağlamlığına ayrı bir önem verilmiş, kâhinin hem kendisi hem ailesi için kutsallığa önem vermesi istenmiştir. Çünkü kâhin günahların bağışlanması, tapınma, şükran sunularını sunarak halk ile Tanrı arasında aracılık yapan kişidir. Rab kutsal olduğundan kâhinde taşıdığı hizmetin sorumluluğuna uygun eylemleri göstermelidir. (Lev.21:7-9, 13-14).

Kâhinlerin ailesini ve Tanrı halkını Rab'be bağlı, O'na itaat eden kişiler olarak yetiştirmeleri kendi sorumlulukları altındaydı. 1Sam.2:12-13 ayetlerinde halk ile ilgili kurallara uymayıp görgüsüz davranışlarından ötürü Kahin Eli'nin oğullarından değersiz kişiler olarak söz edilir. Hofni ile Pinehas yalnız Rab'be sunulan sunulara karşı saygısızca davranmamışlar, Buluşma Çadırının girişinde görevli kadınlarla cinsel ahlaksızlık içeren düşkünlükleri Rab'bi tiksindirmiştir. Kahin Eli'ye çocuklarını Rab'bi seven kişiler olarak yetiştiremediğinden, yetişkinlik dönemlerinde onlara söz geçirememiştir (1Sam.2:22-24). İlerleyen zaman içerisinde Rab kâhin Eli'ye bir Tanrı adamı (peygamber) tarafından, çocuklarının yaptığı iğrençliklere karşı yargısını ilettili. Hofni ile Pinehas kılıçla öldü; kâhin Eli'nin kalan ailesi yoksulluk içinde yaşayacaktı (1Sam. 2:27-35).

Boşanma günahın aile ilişkilerine yansımalarıyla ortaya çıktığından Eski Antlaşma metinlerinde onaylanan bir eylem değildir. Yasa ve Eski Antlaşma dönemlerinde verilen boşanma belgesini İsa Mesih insanların yüreklerinin katılığı, inatçılıkları yüzünden verildiğini; doğru eylemin boşanmak değil tek beden olarak evliliği sürdürmek olduğunu “Tanrı'nın birleştirdiğini insan ayırmaması” sözleriyle ifade etmiştir (Mat.19:3-10).

¹⁹ İsa Mesih Yasa'nın nasıl yorumlanması gerektiğini doğru biçimde açıklamıştır (Mat.5-7 Dağdaki Vaaz). Hristiyan ilahiyatında Yasa ve Eski Antlaşma metinleri İncil'in bakış açısıyla yorumlanır.

²⁰ Krş: Açıklamalı Kutsal Kitap. Yeni Yaşam Yayınları: İstanbul, 2010. s.114

Çok eşliliğinin, zinanın kanıksandığı dönemde, Mal.2:14-16a ayetlerinde Tanrı halkını Rab'bin kendileriyle neden ilgilenmediği sorusuna yöneltmiştir. Rab onları “[...] Çünkü RAB seninle gençken evlendiğin karın arasında tanıktır. O yoldaşın ve evlilik antlaşmasıyla karın olduğu halde ona ihanet ettin. Tanrı sizi tek beden ve ruh yapmadı mı?” diye yanıtlamıştır.

Evlilikte neden tek beden olunur? Çünkü Rab kendisine özgü bir soy arar. Bu nedenle Rab “Kendinize dikkat edin, hiçbiriniz gençken evlendiği karısına ihanet etmesin. İsrail'in Tanrısı RAB, “Ben boşanmadan nefret ederim” diyerek halkın kendi felaketlerini hazırladıklarını söylemiştir.

Eski Antlaşma metinleri değerlendirildiğinde evlilik kurumunun eşler arasında sadakatle yürütülmesi gerektiği açıktır. Kutsal Kitap'ta ahlak kavramı, insan ilişkilerinin ötesinde bir anlam taşır. Pak yaşam sürdürmek öncelikle Rab ile kurulan canlı, yaşayan birliktelik için gereklidir.

Dünyada günahın çoğalması, kötülüğün artması evlilik dışı ilişkiyi, eşler arasında sevgisizliği ve sadakatsizliği yasallaştırmaz. İyi eşin Rab tarafından verileceğine olan inanç korunmalı, insan yaşamını Rab ile temellendirmeli, her durumda O'na güvenmelidir.

2.3 Putperest Halklarla Yapılan Evlilikleri Rab Neden Onaylamıyor?

“Kötü olandan ayrılmak Tanrı ve halkı arasındaki ilişkinin temel ilkesidir. Kişi ahlaksal ve ruhsal günaha, (YA döneminde İsa Mesih'in doğruluğuna ve) Tanrı sözüne aykırı olan her şeyden ayrılmalıdır.”²¹ Rab'bin *ığrenç* sözcüğüyle ifade ettiği çocukları yakarak ilahlara kurban etmek; falcılık, büyücülük, muskacılık, medyumluk, ruh çağırma ya da ölümlerin ruhlarına danışmak, fuhuş yapmak (Yas.12:3; 18:9-12; 23:18) vd. eylemler putperest halkların toplumsal yapısında olağan karşılanıyordu. Evlilik yoluyla birçok putperest alışkanlıklar kazanıldığından Rab kendisine ait olmayan halkların kadınları (ve aslında erkekleriyle de) evlilik yapılmasına karşı çıktı.

“[Putperest halklardan] Kız alıp vermeyeceksiniz. Kızlarınızı oğullarına vermeyeceksiniz; oğullarınıza da onlardan kız almayacaksınız. Çünkü onlar oğullarınızı beni izlemekten saptırarak, başka ilahlara tapmalarına neden olacaklardır. O zaman RAB size öfkelenecek ve sizi çabucak yok edecek (Yas.7:3-4;)” ayetlerine yaşamlarında önem vermeyenler zamanla Rab'den uzaklaşmışlar, çok durumda Rab'be karşı durur konuma gelmişlerdir. Bu kişilerden belki de en iyi tanınanı Davut'un oğlu Süleyman'dır. Süleyman Tanrı halkını adaletle yönetmek için Rab'den aldığı bilgeliği doğru biçimde kullanmadı (1Kr.3:11-12). RAB, kendisine iki kez görünüp, “Başka ilahlara tapma!” demesine karşın, Süleyman RAB'bin yolundan saptı ve O'nun buyruğuna uymadı (1Kr.11:9-10).”

Süleyman'ın yaşamı boyunca yedi yüz karısı üç yüz cariyesi oldu. Karılarını sevindirmek için onlara Moavlılar'ın *ığrenç* ilahı Kemoş'a ve Ammonlular'ın *ığrenç* ilahı Molek'e tapmak için bir yer yaptırdı (1Kr.11:3,7-8). Süleyman zenginlik ve dünyasal zevkleri kimsenin yaşamadığı gibi yaşasa da ömrünün son günlerinde içi boşalmış durumda huzur arıyordu.

“Yahuda halkı haince davrandı. İsrail'de ve Yeruşalim'de *ığrenç* şeyler yapıldı: Yahuda yabancı ilaha tapınan kızla evlenerek RAB'bin sevdiği kutsal yeri kirletti (Mal.2:11.) Ayette ve tüm Kutsal Kitap'ta Rab, putperest halklarla evliliklere halkıyla ilişkisinin koparması nedeniyle hassasiyet gösterir. Kendisine Rab olarak tapınılan yerde herkesin kutsal olmasını ister.

²¹ Krş. Donald C. Stamps vd. Yeni Yaşam Açıklamalı Kutsal Kitap. Yeni Yaşam Yayınları: Kore, 2009. s.1619

3 Evlilik Kurumunun Yeniden Kutsanması

İsa Mesih hizmetine başladığında tutsakların serbest bırakılacağını, ezilenleri özgürlüğe kavuşacağını ilan etti (Luk.4:16-19). Bu Müjde günah nedeniyle Aden Bahçesinde köleleşen insanın, kendisi aracılığıyla çarمیhta yeniden özgürleşeceği vaadini içeriyordu.

İsa Mesih göğe yükselene dek süren hizmetinde insanlığın Rab ile bozulan, kopan ilişkisini nasıl onarılacağını ve ikinci gelişine dek nasıl sürdürüleceğini öğretti. Tanrı halkının yaşamında Yasa'nın işlevini yeniden, aslına uygun tanımladı.

Eski Antlaşmanın son kitabı Malaki'de eşlerin sadakatsizliğiyle bozulan evliliklerin Rab ile ilişkide ve günlük yaşamda her türlü esenliği kaybettiren ciddi sonuçları bulunduğu yazılır. Bu sonuçlar Mal.2:13-16 ayetlerinde yalnızlaşmak ve dünyanın kötülüklerine karşı savunmasız kalmak olarak açıklanabilir.

Yeni Antlaşma metinlerinde İsa Mesih'in tüm insanların tüm günahlarına karşılık ölümü ve dirilişi yaratılışta Rab ile bozulan ilişkiyi imana bağlı olarak yeniden kurar. İmanla aklanan insan Rab ile yeniden barışmış olur. Bu durum 2 Kor.5:15-17 ayetlerinde "Evet, Mesih herkes için öldü. Öyle ki, yaşayanlar artık kendileri için değil, kendileri uğruna ölüp dirilen Mesih için yaşasınlar. Bu nedenle, biz artık kimseyi insan ölçülerine göre tanımıyoruz. Mesih'i bu ölçülere göre tanıdıksa da, artık öyle tanımıyoruz. Bir kimse Mesih'teyse, yeni yaratıktır; eski şeyler geçmiş, her şey yeni olmuştur" sözleriyle açıklanır.

İster kadın olsun ister erkek günah düğümünün çözümüyle Rab ile olduğu gibi birbirleriyle de kişisel ilişkilerini yenileme olanağına sahip olurlar. İsa Mesih'te sahip oldukları kurtuluş yaratılıştaki suçun, utancın, korkunun kaldırılmasını sağlar.

3.1 Evlilik Öncesi Bekâr Yaşam:²² Rab'den Doğru Bir Eş İstemek

Aile kavramını biraz daha ayrıntılı tanımlarsak: "Aile yaratılışta Âdem ve Havva'yla başlayan; Rab tarafından oluşturulmuş, Onun tarafından kutsanmış, çocuklarla bereketleneceği vaat edilen ilk kurumdur. Günümüzde aile, kadın ile erkeğin Rab'bin önünde yaptıkları antlaşmayla yürürlüğe girdiği, Rab tarafından kutsanmış evlilikler yoluyla karı kocaların duygusal, ruhsal ve fiziksel birliği sağlayan; karşılıklı adanma ve adamayı içeren, çocuklarla bereketlenen, Rab'bin yüceltildiği, Mesih İsa'nın kiliseyle ilişkisini yansıtan ilişkiler toplamıdır." Kişisel farklılıklar gösterse de evliliğe doğru atılan adımlarda bu öğeleri ciddi biçimde değerlendirmek yararlıdır. Böyle bir tanımdan yola çıktığımızda evliliği ruhsal, fiziksel ve duygusal temeller üzerinde geliştirmek çok durumda sağlam bir evlilik için zemin hazırlanmış olunur.

Fiziksel koşullar kendimizin, arkadaşımızın ekonomik ve kültürel bağlamda toplum içinde aldığı konumun (statünün) gerçek karşılığına denk gelir. Aşağıdaki birkaç konu evliliği tehdit edecek konular hakkında fikir vermektedir:

- Evliliğe kadar paklığınızı koruyabiliyor musunuz? Ölçüsü: Evlilik antlaşmasını yaptıktan sonra karı-koca olmak

²² İsa Mesih 19:11-12; Pavlus 1Kor.7:6-7 ayetlerinde ömür boyu bekâr kalarak İsa Mesih'e adanmış bir yaşam sürmeyi seçenek olarak sunar. Ancak bu seçenek kişinin kendi gücünden değil, Rab'bin yönlendirmesinden gelmelidir. Çünkü tüm insanlar günahlıdır ve günaha eğilimlidir. Bu nedenle hem İsa Mesih "Herkes bu sözü kabul edemez, ancak Tanrı'nın güç verdiği kişiler kabul edebilir" sözleriyle hem de Pavlus "Ama fuhuştan ötürü her erkek karısıyla, her kadın da kocasıyla yaşasın (1Kor.7:2" ayetlerindeki uyarısıyla pak yaşama öncelik vermiş ve dikkati çekmişlerdir. Yine ilgili ayetler, 1Kor.7, ve yaratılış tasarısı içerisinde insan ile ilgili ayetler değerlendirildiğinde bekârlığın evliliğe göre üstün statü sağladığını gösteren güçlü bir yorum bulmak zordur.

- İş, çalışma ve evliliği yürütebilecek ekonomik gelire sahip olmak (Çevrenizde çalışmayan kişiler varsa bu örneklerden nasıl bir sonuç çıkarıyorsunuz? Eşiniz çalışmasıydı ne yapardınız?)
- Akrabaların tutumları (Evliliğinize karışmaları ne kadar doğrudur?)
- Kültürel benzerlikler ya da uzaklıklar (Siz ya da aileniz Alevi-Sünni ayrımcılığı yapar mı?)
- Yaş farkında ortaya çıkabilecek sorunlar: 20-40; 40-50; 50-55; 55-60; 60-65; 70-72... Yaş özelliklerini gözlemlerinize dayanarak değerlendiriniz

Duygular kız erkek ilişkisinde çok durumda ilk hareketi verir. Duygu, yalın anlamıyla “Belirli nesne, olay veya bireylerin insanın iç dünyasında uyandırdığı izlenim”²³ tanımlanır. Kadın ya da erkeğin birbirleri üzerinde yarattığı etki çok durumda ilk hareketi başlatır. Bu iyi ve doğrudur. Ancak ilişkilerin kurulması ve temellendirilmesinde duygular tek başlarına güvenilir olmayabilir. İnsan incindiğinde duygusal patlamalarını durduracak; yaralarını iyileştirecek üçüncü, dördüncü... Daha başka kaynaklara ihtiyaç duyarlar.

Kadın ve erkek arasındaki ilişkilerde duygulardan kaynaklanabilecek zayıflıkları Rab’bin gidermesi ya da bazı durumlarda üstlenmesi gerekecektir. Rab çok durumda düşüncelerinizi ve eylemlerinizi Kutsal Kitap ayetleri ve Kutsal Ruh’uyla yönlendirecektir.

Rab Kutsal Kitap ayetleriyle kilise ve toplumla ilişkileri düzenlemekte; ilişkilerde karşılaşılan sorunları çözmek için gerekli bilgeliği sağlamak konusunda Tanrı sözü Kutsal Ruh ile birlikte Hristiyan’ın yararına çalışır. Aynı zamanda Rab yalnız ilişki düzenleyici değildir! Sevginin, aşkın, sevincin, mutluluğun, güvenin kaynağıdır. Çünkü her iyi şey ondan gelir ve bizler de düşüncelerimizde, eylemlerimizde O’nu yansıtırız ya da O’nun bereketlerini ret ederiz (Ef.2:10?)

Rab insanın tüm ihtiyaçlarını insandan daha iyi bilmektedir. Yaratılıştaki Rab “Âdem’in yalnız kalması iyi değil” dediğinde aslında Âdem yalnız değildir (Yar.2:18)! Rab ile derin bir ilişki içindedir. Rab ile yüz yüze görüşüyor; O’nunla Aden Bahçesi’nde konuşuyordu (2:16-17). Çoğu zaman gözden kaçırılan bu durum günümüzün bekâr imanlısına iki önemli hedef verir.

Birinci hedef, Rab ile ilişki öncelikli ve önemlidir. Günah sonrasında Aden’de yitirilen konum nedeniyle Âdem ve Havva doğrudan Rab ile iletişim kuramaz duruma geldi. Ancak İsa Mesih’in gelişi, tüm insanların günahlarına karşılık ölüp dirilmesi sonucunda yeniden Rab ile doğrudan ilişki kurabilir; ikinci gelişine dek Tanrı sözü olan Kutsal Kitap’tan Rab’bin kendisi ve evren üzerindeki tasarılarını öğrenebilir; Kutsal Ruh aracılığıyla öğrendiklerini yaşamında uygulayabilir ve dua yoluyla O’nunla konuşabilir. Öyleyse günümüz bekâr imanlısının yaşamında öncelikli konu Rab’bin yer alması ve O’na itaat etmesidir.

İkinci hedef, Rab ile olan ilişki sürekli büyümeli, derinleşmelidir. Bekârlar (aslında evliler, çocuklar da) yalnız oldukları duygusunu böyle aşabilirler. İnsanın yalnız olmadığını hissetmesi ve bunu bilmesi kendisini içindeki boşluğu yeni arayışlarla doldurmasını engelleyecektir. Pavlus Filipililer’e Mektup’ta imanlıları Rab’bin gelişine dek her zaman sevinmeye, hiç kaygılanmamaya, her konudaki dilekleri Rab’be dua edip yalvararak şükranla bildirmeye özendirir.

Birinci ve ikinci hedefi gerçekleştirmek bildiğimiz doğruları yapmakla mümkündür. Bildiğimiz doğrularsa İsa Mesih’i yürekte sevmek ve O’na hizmet etmek (Mat.22:37a, 16:24-27, 28:18-20); Hristiyan kardeşlerini sevmek ve onlara sevgiyle hizmet etmektir (Yu.13:17,34-35).

İsa Mesih’i sevmek ve O’na hizmet etmek insan yaşamına amaç kazandırdığı gibi, ruhsal disiplinler²⁴ aracılığıyla imanlının Rab ile ilişkisi köklenir. Dua (oruç), Kutsal Kitap

²³ <http://tdkterim.gov.tr/bts/> (28.02.2013)

²⁴ Öğretim konusu olan veya olabilecek bilgilerin bütünü, bilim dalı. <http://tdkterim.gov.tr/bts/> (11.02.2013)

ayetleri üzerinde derin düşünmek; tövbe (itiraf); tapınma şeklinde özetleyebileceğimiz ruhsal disiplinler Hristiyanların tüm yaşamında önem taşımaktadır. Ruhsal disiplinler, Rab'den kendisine uygun bir eş isteyen imanlıları güçlendirir, korur ve sağlam bir umut verir.

Bir imanlı Kutsal Kitap'ta açıklanan Rab'nin her durumda kendisinde etkin olan kudretiyle, dilediği ya da düşündüğü her şeyden çok daha fazlasını yapabilecek güce sahip olduğunu göz önünde bulundurmalıdır (Ef.3:20). Aden Bahçesi'nde Âdem'e verilen eş tamamen Rab'bin eseridir. Rab kadını Âdem derin bir uykudayken yarattı. Havva'nın yanında olması için Âdem'in hiçbir katkısı olmamıştır. Bugün de İsa Mesih kendisine sadık imanlıların tüm ihtiyaçlarına duyarlıdır ve onları karşılayacak kudrete sahiptir.

Günümüzdeyse yukarıdaki paragraflarda anlatılanların, "Siz öncelikle O'nun egemenliğinin ve doğruluğunun ardından gidin, o zaman size bütün bunlar da verilecektir. O halde yarın için kaygılanmayın. Yarının kaygısı yarının olsun. Her günün derdi kendine yeter Mat.6:33-34)" sözlerinin anlamı gittikçe kaybolmaktadır.

1Sel.4:3-8 ayetlerini okuduğumuzda evliliğe doğru adımları biçimlendirir: "Tanrı'nın isteği şudur: Kutsal olmanız, fuhuştan kaçınmanız, her birinizin, Tanrı'yı tanımayan uluslar gibi şehvet tutkusuyla değil, kutsallık ve saygınlıkla kendine bir eş alması ve bu konuda haksızlık edip kardeşini aldatmamasıdır. Daha önce de size söylediğimiz, sizi uyardığımız gibi, Rab bütün bu suçlardan ötürü insanları cezalandıracaktır. Çünkü Tanrı bizi ahlaksızlığa değil, kutsal bir yaşam sürmeye çağırdı. Dolayısıyla bu çağırışı reddeden kişi insanı değil, size Kutsal Ruh'u veren Tanrı'yı reddetmiş olur."

Ayetleri yorumladığımızda ilk dikkatimizi çeken "Tanrı'nın isteği şudur" sözüdür. Hristiyan kendi isteklerine değil, Tanrı'nın isteğine önem vermelidir. İmanlılar kendi isteklerine önem verdiklerinde yaratılışa yaşanan düşüşteki Âdem ve Havva'nın konumuna, Rab'bin isteklerini yerine getirmeye duruma gelirler. Rab'bin isteklerini anlamak ve onları yerine getirmek aynı zamanda imanlıları dünyanın günahından uzak tutmak, dünyayı yenmek gibi üstün nitelikleri kazandırıyor (1Yu.2:15-17).

"Kutsal olmak" sıradan ya da kusurlu olandan ayrı, Rab'be ait olmak anlamına gelmektedir. Kutsallık "Yasalara uymak ve dindarlık olarak algılanmamalı, pak düşünceler, doğru yapılan eylemler biçiminde algılanmalıdır."²⁵ Tanrı'nın kutsallığını ve imanlının da kutsal bir Rab'be ayrılmışlığını görmeyen kişinin fuhuştan kaçınması, kendisini Tanrı'yı tanımayan uluslardan ayırması zordur. Grekçe *pleonokteo* sözcüğü, "Doğru olanı saptırmak, sınırı aşmak, hile yapmak anlamına gelir. Evlilik öncesinde ve sonrasında yapılan zina Rab'bin insanda görmek istediği kutsallığı, iffeti kirletir; bekârlarda evlilik için saklanması gereken paklığı ve bekareti yok eder."²⁶

Bekârlar (ve evliler de) paklık konusunda Tanrı sözünün yaşamlarında işlemesine izin vermeli; Kutsal Ruh'un ürünü olan özdenetimi ayartılar karşısında kullanılmaya kararlı olmalıdırlar. 1Kor.6:16-20 ayetlerinde fuhuşun, dolayısıyla zinanın öteki günahların dışında tutuluşunun nedeni açıklar: Evlilik dışı cinsel ilişki insanın yalnız insanın bedeni ile ilgili değildir; aynı zamanda insan ruhu ve (imanlıda) Tanrı'nın Ruh'u da böyle bir ilişkiden etkilenir. Çünkü Rab ile birleşen kişi O'nunla tek ruh olmuştur. Kutsal Kitap gerçeklerine göre fuhuş ya da zinayla işlenen günah ruhsal kirliliği oluşturduğundan Kutsal Ruh'u kederlendirir; kişinin kendisini yargı altına koymasına neden olur.

1Sel.4:7-8 ayetleri Rab'bi ve Kutsal Ruh'u açık ret edişin sonuçları hakkında fuhuş ya da zina yapanları düşünmeye davet eder. Herhangi bir nedenle yapılan fuhuş, zina için insanın Tanrı'nın önünde haklı nedenleri yoktur.

Böyle bir durumda "İmanımızın öncüsü İsa Mesih'in yaşamına bakmak bekârlara Tanrı'nın istediği doğrulukta davranmaları için bir yol açar. İsa evlenmedi ve pak bir Yaşam

²⁵ Krş: İsmail Kulakçoğlu. <http://www.bursakilisesi.com/ekitap/tovbe/11-tanrinin-karakteri-tovbeye-temel-olusturur/> (11.02.2013)

²⁶ Krş: Donald C. Stamps vd. Yeni Yaşam Açıklamalı Kutsal Kitap. Yeni Yaşam Yayınları: Kore, 2009. s. 1683

sürdü. Kendisini bekâr kişilerin izleyebileceği en iyi örnek tutumları sergileyerek, tüm kötülöklere karşılık, dünyada temiz bir yaşam sürdürmenin imkânsız olmadığını gösterdi.”²⁷

Bir eş isterken ve beklerken kuşkusuz duygusal yakınlık önemlidir. Karşımızdaki kişinin iç dünyamızda yarattığı etki duygularımızla ilgilidir ve kararlarımızı, tutumlarımızı etkileyecektir. Evlilik ilişkisinin başlamasında, temellenmesinde duygular tek başına belirleyici olmamalıdır. Bunun nedeni duyguların koşullara bağılı olarak sık sık değışmesidir. Sağlam bir evlilik yapmak için, ilişki başlar başlamaz aşağıda birkaç soruyu dikkate almakmakta yarar vardır:

Ömür boyu sürmesi gereken bir ilişki başlatıyorsunuz. 1Sel.4:3-8 ayetleri bağlamında siz ve evliliğı düşündüğünüz arkadaşınız verdiğiniz kararda ne kadar samimidir ya da kalıcıdır? Kutsal Kitap'ta evlik öncesi arkadaşlık kavramı bulunmaz. Evlenecek kişiler eş konusunda Rab'be güvenirlir, Rab'bin yönlendirdiğı kişiler ile ilişki başlatırlar, nişanlanırlar. Nişanlık döneminde erkek ve kız bekâretini korur. Çık. 1:22 ayetinde adam kızı aldatıp da onunla yatarsa başlık parasını ödemeli ve onunla evlenmelidir.

Kutsal Kitap'ta Tanrı'nın halkından olmayanlarla evlilik (aslında ciddi bir iş yapılacak herhangi bir durum) özendirilmez. Putperest halklardan alınan kadınlarla yapılan evliliklerde Tanrı halkı putperest alışkanlıklar edinerek Rab'be karşı suç işledi. Bunun en canlı örneğı Kral Süleyman'dır. Kral Süleyman'ın yedi yüz karısı ve üç yüz cariyesi vardı, yine içindeki boşluğu dolduramadı. Üstelik kendini Rab'be karşı gelir durumda buldu (1Kr.11:3-6).²⁸

Rab bizlerin yaşamında, karakterlerimizi değıştirmek istediğinde olağanüstü işler yapabilir; ama çok durumda karakterlerimiz kendimiz ile yüzleştikten sonra değıştirir. Evleneceğiniz kişide karakter sorunları varsa ya da bazı konular sizi tam esenlik vermiyorsa ilişkinizi geliştirmeyin. Çünkü esenlik bulamadığınız konular size evlendikten sonra geri dönecektir. Arkadaşınız size (ve tüm insanlara) verdiğı değer tutumlarından bellidir. Örneğın arkadaşınız bir yargıç gibi davranıyorsa ve gözündeki mertegi görmüyorsa evlendikten sonra da aynı yolda devam edecektir (Luk.6:37-42). Yine arkadaşınız insanları bağışlayamıyor ve kendindeki bu kusuru göremiyorsa tövbe etmediğı sürece değışmeyecektir.

Eş adayınızdan beklentilerinizi karşılanması duygusal ilişkinin başladığı dönemde her şeyin yolunda gidiyor gibi görünmesi, sizi kör etmemelidir. Sizinle birlikte olmayı *hedef* durumuna getiren kişilere karşı ayırt edici olmak önemlidir! Karşılaşılan birçok acı örnekte eş adayı ele geçirilecek kale gibidir. Onunla birlikte olmak için her yol denenir. Vaatler verilir, sahte davranışlar geliştirilir. Hedefe ulaşıldığında eşinizin (artık eşiniz olmuştur!) gerçek karakteriyle yüzleşirsiniz.

Böyle durumlarda Rab'nin ve O'nun değerli ilkelerinin ilişkinizin merkezinde olmasının önemi bir kez daha ortaya çıkar. Size karşı kibar, ama başkalarına karşı kaba; sizi bağışlayan, ama başkalarını bağışlamayan; ailesine bakacak işe ve yeterliliğı sahip olmayan kişi evlendikten sonra acı kaynağı durumuna gelebilir.

Evlendikten sonra esenlik kaybına uğramamak için ilişki başlattığınız anda kilise önderliğinden, olgun ruhsal ağabey ve ablalar aracılığıyla (gerekliyorsa uzmanlaşmış danışmanlarda) destek almak iyidir. Deneyimli ruhsal kişiler ilişkinizin yürümeyeceğini söylüyorsa onların öğütlerini dinlemek, (çok durumda) uzatmadan bitirmek yerinde bir davranıştır.

Luk.6:43-49 ayetlerinde “İyi ağaç kötü meyve, kötü ağaç da iyi meyve vermez. Her ağaç meyvesinden tanınır. Dikenli bitkilerden incir toplanmaz, çalılarından üzüm devşirilmez” yazar. Ayetin devamında “İyi insan yüreğindeki iyilik hazinesinden iyilik, kötü insan içindeki kötülük hazinesinden kötülük çıkarır. İnsanın ağızı, yüreğinden taşanı söyler” uyarısı bulunur ve sizi itaate davet ederek: “Niçin beni ‘Ya Rab, ya Rab’ diye çağırıyorsunuz da söylediklerimi yapmıyorsunuz?” sorusuyla baş başa bırakır.

²⁷ Krş: Ros & Mike Buckley vd. Cinselliğın Doğası. Bütün Dünya Kitaplığı: İstanbul, 2003. s.39

²⁸ Vaiz kitabı “Her şey boş, bomboş, bomboş!” diye başlar. Ayrıca Bkz: Vai.2:1-11

3.2 Evlilik ve Antlaşma

Karar vermeyi günlük yaşamımızın her anında ama bilinçli, ama refleks olarak kullanırız. Çoğu durumda “Yarın ne yapacağım?” sorusunun yanıtı bugünden verilmiştir. İşe gitmek, yolculuğa çıkmak, öğle yemeğini yiyeceğimiz yerde bulunmak, otomobil kullanırken trafik kurallarına uygun hareket etmek, kardeşlerle birlikte Pazar ibadetine katılmak... Hep kararlarımızın sonuçlarında gerçekleşen eylemlerdir.

TDK sözlüğünde karar “Bir iş veya sorun hakkında düşünülerek verilen kesin yargı; değişmeyen, düzenli durum, düzenlilik, yöntemlilik”²⁹ Ruhsal Terimler Sözlüğünde ise “Belirli bir davranış tutumu benimseme”³⁰ kavramlarıyla açıklanır. Bir kararın düşünülüp tasarlanmış olması sonuçta bizleri belirli bir davranışı yapmaya ya da tutumları benimsemeye yönlendirmesi *kararlarımızın* günlük yaşamdaki etkisinin ne kadar büyük olduğunu gösterir.

Antlaşma yapmak da bir karardır. “İki taraf arasındaki ilişkiyi düzenleyen sözleşmedir. Kutsal Kitap’ta sözü geçen antlaşmalar, Tanrı’nın insanla yaptığı, koşulları Tanrı tarafından belirlenmiş ahit niteliği taşır ve Tanrı ile insan arasındaki ilişkinin temelini oluşturur.”³¹

Kutsal Kitap gerçeklerine göre evlilik antlaşması kadın ve erkek arasında, tek eşlilik çerçevesinde yapılır. İsa Mesih “İnsanları erkek ve dişi olarak yarattı” diyerek, erkek ve kadının kutsanmış ilişkide tek beden olacaklarını yineledi (Mat.19:4-6). Pavlus da 1Kor.7:2-5 ayetlerinde “Ama fuhuştan ötürü her erkek karısıyla, her kadın da kocasıyla yaşasın. Erkek karısına, kadın da kocasına hakkını versin. Kadının bedeni kendisine değil, kocasına aittir. Bunun gibi, erkeğin bedeni de kendisine değil, karısına aittir” sözleriyle tek eşliliğin tanrısal bir tasarımı olduğunu vurgular.

Erkek ve kadın arasında yapılan evlilik antlaşması aralarında güven ortamının kurulmasını ve pekişmesini sağlar. Böyle bir durumda antlaşmanın tanığı ve kutsayanı Rab Tanrı³² her durumda güvenilirdir. Yas.7:9 ayetinde “Tanrınız RAB’bin Tanrı olduğunu bilin. O güvenilir Tanrı’dır. Kendisini sevenlerin, buyruklarına uyanların bininci kuşağına kadar antlaşmasına bağlı kalır.” Eski Antlaşma’da olduğu gibi Yeni Antlaşma’da Rab’bin güvenilirliği ve sadakati kendisini seven ve sadık kalanların pekiştirileceği, kötü olandan koruyacağı vurgulanır.

Hristiyan evliliklerinin Rab’bin önünde yapılan antlaşmayla yürürlüğe girmesine özen göstermek ve önem vermek gerekir. Zaman zaman Hristiyan evliliklerinde eşlerin kendilerini birbirlerine adanması kişisel tercihler olarak görülse de evlilik açık, kilisenin önünde yapılmalıdır. Va.4:12 ayetinde kadın ve erkeğin yanında bulunması gereken üçüncü kat iplik Rab olmalıdır. Çünkü Rab evlilik antlaşmasında hem tanık hem de koruyucudur. Eşler iyi günde ve kötü günde, iyilikte ve sağlıkta, ölüm onları ayırana dek birbirlerine sadık kalacaklarsa Her durumda Rab’be ihtiyaç duyacaklardır.

“Kutsal Kitap metinlerinde *antlaşma* sözcüğünün karşılığında Grekçe *diatheke* ve İbranice *b’rit* sözcükleri kullanılır. Her iki sözcük de Türkçe ve İngilizceye çevrildiğinde sözcük ‘*antlaşma* ve *vasiyet*’ olarak anlam kazanır. Günümüzde antlaşma vasiyet ile aynı anlamı taşımaz. Antlaşma yaşarken, vasiyetse öldükten sonra geçerlidir.”³³ İki sözcüğü özgün anlamına göre yorumladığımızda evlilik antlaşmasında verilen sözlerin kadın ve erkeği ciddi biçimde birbirine bağladığını, ölüm onları ayırana dek sürmesi gerektiğini ileri sürebiliriz.

²⁹ <http://tdkterim.gov.tr/bts/> (11.02.2013)

³⁰ Mithat Enç. Ruhsal Terimler Sözlüğü. Ankara Üniversitesi Basımevi: Ankara, 1980. s.104

³¹ Açıklamalı Kutsal Kitap. Yeni Yaşam Yayınları: İstanbul, 2010. s. 25

³² RAB (İbranice YHVH) kendisi için kullandığı kişisel addır. *Elohim* ise yaratılışı aşan ve dolduran Yaratıcı Tanrı’yı ifade eden genel bir terimdir. Yuhanna 8:58-59 ayetlerinde *Ben Ben'im* [YHVH], yani ‘sürekli halkının arasında olan’ unvanını İsa Mesih kendisi için kullandı.

³³ Derek Prince. Evlilik Antlaşması. Gerçeğe Doğru Kitapları: İstanbul, 2013. s. 27-30

Evlilik antlaşması öncesi, bekârlık döneminde evliliği ortadan kaldıracak sorunlar olası gerçekçi biçimde değerlendirilmeli, Rab'bin yönlendirişi aranmalıdır. Kilise önderliğinin öğütleri ya da danışmanlık hizmetleri evliliğe hazırlanmak yararlıdır. Yine Özdeyişler kitabında dendiği gibi “Karşılıklı danışılmazsa tasarılar boşa çıkar, Danışmanların çokluğuyla başarıya ulaşılır (Özd.15:22).”

Çok durumda insanın güvenirliliği, sadakati, vaatleri Rab'bin doğruluğundan uzak, oynak olabilir. Ama kararlar Rab'bin yönlendirişiyle ve O'nun tanıklığında onaylanıyorsa tilkiler, yani “Sevgililerin ilişkisi ve bu yeni başlamış ilişkiyi zedeleyebilecek unsurların ortadan kaldırılması” antlaşmaya sadık kalarak çözümler (Ezg.2:15).

3.3 Evlilikte eşitlik, Rol Kavramı ve Sorumluluklar

“Rab'bin önünde kadın ve erkek neden eşittir?” sorusuna verilecek yanıt Rab'bin yaratılış ve insan üzerindeki tasarılarını O'na açık bir yürekle değerlendirmekle mümkündür. Rab kadını ve erkeği, erkek ve dişi olarak kendi benzeyişinde yarattı (Yar.1:27). Bu ayet kadın ve erkeğin Rab'bin gözünde eşitliğini anlamak için bizlerin yorumlarına temel oluşturur. Öncelikle kadın olsun erkek olsun Rab ile ilişki kuracak, O'nun fiziksel olmayan, duygu, akıl, irade ve ahlaksal özelliklerini yansıtacak biçimde, günahsız, Tanrı'nın temsilcisi olarak yaratıldı.³⁴ Öyleyse kadın ve erkek Rab ile ilişki kurmak yönünden *tam*'dir. Onları yaratan Rab ikisinin de Efendisi'dir.

Kadın ve erkek arasında bedensel olarak fiziksel; ruhsal açıdan duygusal ve irade ayrımları varsa da bunlar bir eksiklik değil kadın ve erkeğin birbirini tamamlaması bağlamında ele alınmalıdır. Kadın ve erkeğin fiziksel-ruhsal ayrımları, günahsız ortamda, evlilik ilişkisinde birbirlerini *tamamlarlar*.

Evlilik kurumunda rollerinin aynı olmayışı da bu bağlamda değerlendirilmelidir.³⁵ Yar.2. bölümde Âdem ve Havva'nın yaratılışı biraz daha ayrıntılı anlatılır; rolleri, sorumlulukları belirginleşir. Ailede rol, sorumluluk ve eşitlik kavramları özgün anlamında yorumlanmadığında ortaya karışık bir durumun çıkması kaçınılmazdır.

Rol kavramını TDK internet sözlüğü “Bireyin üyesi bulunduğu kümenin etkinliği sırasında benimsediği davranış özellikleri”³⁶ şeklinde tanımlamaktadır. Âdem ve Havva'nın bazı davranış özellikleri de yaratılıştaki Rab'den aldıkları sorumluluklara göre biçimlenmiştir. Yar.2:15 ayetinde Rab Tanrı Âdem'i Aden bahçesine bakması, işleme için koydu. Yar.2:19-20 ayeti de yine Havva yaratılmadan önce Âdem'in Rab'den aldığı yetkiyi belirtmesi açısından önemlidir. Rab hayvanlara ad koymasını için onları Âdem'e getirdi.³⁷ Âdem de bütün evcil ve yabani hayvanlara ne ad koyduysa o canlı o adla anıldı.

Âdem'in Rab'den aldığı sorumluluk ve yetki Havva'nın yaratılışında öncedir. Yukarıdaki her iki ayette Âdem'in yetkisinin Rab tarafından tasarlandığı bellidir. Rab kendi adına dünyayı yönetmesi, kâhyalık yapması için Âdem'i görevlendirmiş, onu donatmıştır.

Âdem yoktan yaratılmıştır, Havva'ysa Âdem'den alınan bir parçadan yaratılmıştır. Pavlus 1Kor.11:7 ayetinde erkeği Rab'bin yüceliğini, kadını da erkeğin yüceliğini yansıtan olarak tanımlaması; sonra da 1Kor.7:11 ayetinde her ikisinin Rab'den bağımsız olmadığını belirtmesi ilişkilerin, rollerin ve yetkinin düzenlenmesi Rab'bin tasarıları doğrultusunda gerçekleşmiştir.

³⁴ Açıklamalı Kutsal Kitap. Yeni Yaşam Yayınları: İstanbul, 2010. s. 8

³⁵ Rol kavramı yalnız ailede değil, aslında yaşamın her alanında vardır.

³⁶ <http://tdkterim.gov.tr/bts/> (20.02.2013)

³⁷ Bkz: Dipnot 5

Günümüzün *liberal dünyasında*³⁸ eşitlik, rol, sorumluluk ve yetki kavramlarının tartışılmasında değerlendirmeye alınmayan önemli konu: Günah nedeniyle bozulan yaratılıştır. İnsan yaşamında günah, insanı ruhsal ve fiziksel yönden öldüren; kötülük üreten; Rab ile olduğu kadar eş, çocuklar ve toplumla da ilişkileri bozup acı veren deneyimlerdir.

“Günah, Tanrı'nın yasalarına uymamak; Tanrı'ya başkaldırmak, yetkisini yadsımak ya da O'na meydan okumak; kötülük yapmak, suç işlemektir. İncil'de günahı tanımlayan en temel Grekçe terim *harmartia*'dır; hedeften şaşmak, yanlış yola sapmak anlamına gelir. Kötülük yapmak, suç işlemek, Tanrı'nın yasasını çiğnemek bu terimin kapsamına giren fiillerdir (Yu.8:46; Yak.1:15; 1Yu.1:8). Romalılar 5-8. bölümlerde bu terimin ifade ettiği günahın insan yaşamı üzerinde egemen bir etken olduğu görülür (kş. 5:12; 6:12,14; 7:17,20; 8:2). İncil'de günahı tanımlayan Grekçe terimlerden bir başkası *asebesia*'dır; etkin tanrısızlığı ve ruhsal yozluğu ifade eder. *Anomia* yasasızlıktır, yasaı hor görmek ve çiğnemektir (Mat.7:23; 2Ko.6:14). *Adika* özellikle komşuya yönelik kötülüğü tanımlar; zaman zaman 'adaletsizlik' (Rom.9:14; Luk.18:6); 'haksızlık' (Yu.7:18; Rom.2:8) ve 'kötülük' olarak çevrilir (2Ti.2:19). Ayrıca, 'suçlu' anlamına gelen *enokhos* (Mar.3:29; 1Ko.11:27) ve 'borç' anlamına gelen *opheilema* (Mat.6:12), günahla ilişkili diğer terimlerdir.”³⁹

Yukarıdaki paragrafta günahın anlamıyla ilgili gerçekleri eşler (çocuklar ve toplum da katılarak) değerlendirdiğimizde yaratılıştaki her şeyin iyi ve doğru düzenlendiğini; ancak sonradan bozulduğunu, buna da insanın kendi kararlarının yol açtığını görürüz. Âdem Rab'den aldığı yetkiyi, kâhyalık görevinin sorumluluklarını yerine getirecek biçimde kullanmamasının günümüze yansması, ne yazık ki yitirilen değerler şeklinde olmuştur.

Âdem karısının sözünü dinleyip Rab'be itaatsizliğinin sonucunu, ruhsal ve fiziksel ölüm zahmetle çalışmak olarak aldı. Havva yasak meyveyi yemekle daha özgür davranmak isterken o da ruhsal ve fiziksel ölümün yanında kendisini köleleştirdi. “Kocana istek duyacaksın, Seni o yönetecek” yargısı aldı.

Yeni Antlaşma'da İsa Mesih'in insanların günahlarına karşılık ölümü ve görkemli dirilişine iman etmekle insanların günahın ölüm gücünden kurtulduğu, aklandığı açıklanır (Rom.6:11-13; 1:16-17). Böylece kadın ve erkeğe yeniden yaratılıştaki konumlarına dönüş yolu açılır. Yeni yaşamda kadın ve erkek günah karşısında öldüğüne göre, sürdürecekleri yaşamları Rab'bi yüceltmek için olmalıdır.

Yoe.2:29 “O günler kadın, erkek kullarınızın üzerine de Ruhum'u dökeceğim” sözleri, Elçi.2. bölümde gerçekleşti. Artık kadın ve erkek iman aracılığıyla aldıkları Kutsal Ruh yardımıyla ruhsal yönden diridirler. Aynı zamanda Kutsal Ruh evliliklerde kadın ve erkeğin yaratılış amaçları doğrultusunda birbirlerine davranmaları için onları değiştirir ve güçlendirir. Birbirlerine karşı nasıl davranmaları gerektiği konusunda Tanrı sözü Kutsal Kitap'a bağlı olarak eşleri eğitir. Böyle bir durumda kadın ve erkeğin birbirlerine karşı tutumları bencil isteklerinin yerine gelmesi değil, Rab'bin kendileri üzerindeki tasarılarını anlayarak O'na ve birbirlerine itaat etmeleridir.

Gal.3:26-28 ayetlerinde “Çünkü Mesih İsa'ya iman ettiğiniz için hepiniz Tanrı'nın oğullarısınız. Vaftizde Mesih'le birleşenlerinizin hepsi Mesih'i giyindi. Artık ne Yahudi ne Grek, ne köle ne özgür, ne erkek ne dişi ayrımı var. Hepiniz Mesih İsa'da birsiniz” sözleriyle kadın, erkek ve toplumlar arasındaki ayrımlar kaldırıldı. İsa Mesih'in günahın yargısını kaldırmasıyla kadın ve erkek yeniden Rab ile ilişki kurabilir duruma geldi.

İsa Mesih'in ikinci gelişine dek erkeklerin de günahkâr olduğunu her durumda yetkilerini yanlış kullanabileceği gerçeğini göz ardı etmemek önemlidir. Karı koca arasında yatan çekişmelerin nedenlerinden biri de yetkinin doğru kullanılmamasıdır. Koca Rab'den aldığı yetkiyi, Rab'bin istemleri doğrultusunda değil günahlı benliğine uyarak kullanmaktadır. Yeni Antlaşma metinleri erkeğin yetkisini karısına karşı kötülük olarak kullanmasını ret eder

³⁸ Hristiyanlık dışı akımlar ve yozlaşmış Hristiyanlık anlamında kullanılmıştır.

³⁹ <http://www.bursakilisesi.com/ekitap/tovbe/12-tovbe-kelimesinin-anlami/> (20.02.2013)

(Ef.5:25). Koca Rab'den aldığı yetkiyi karısını köleleştirmek, değersizleştirmek, kötülük yapmak için kullanamaz. Karısına kötülük eden koca Kutsal Kitap gerçeklerine göre tövbe etmelidir. 1Pet.3:7 ayeti kadınları erkeklerle birlikte Tanrı lütfunun, kurtuluşun ortak mirasçıları, saygıya değer varlıklar olarak tanımlar. Karısıyla doğru bir ilişki kuramayan kocanın Rab ile ilişkisinin de bozuk olacağı “dualarınıza bir engel çıkmasın” sözleriyle vurgulanır.

Yeni antlaşma metinleri yine erkeği aile kurumunda yetki sahibi, kadının kocasına bağımlı kalması şeklinde tanımlar (Ef.5:22; Kol.3:18; 1Pet.3:1-2). Kadının kocasına bağımlı olması (boyun eğmesi) eşitlik açısından değil, yaratılışa kurulan rol, sorumluluk ve yetki açısından değerlendirmesi gerektiği anlaşılmalıdır.

3.4 Karıkoca İlişkileri

Hristiyan ilahiyatında İsa Mesih kadının ve erkeğin efendisi olduğuna göre, evlilik konusunda da hem kadının hem erkeğin, onların yaşamlarının her alanında olduğu gibi, karı koca ilişkilerinin de merkezinde yer almak ister. Ef.4-5 bölümlerinde eski yaşam, yeni yaşam, kilise ile ilişkiler konuları tanımlanarak, 5:21 ayetiyle birlikte karı koca; anne baba ilişkilerine giriş yapılır. Ef.5:21 ayetinde geçen *bağımlı olmak* sözcüğü bir yandan kilise ile öte yandan karı koca ile ilişkilendirilir. “Bağımlı olmak buyruğu, insanın özgür iradesiyle kendini doğal olarak bulunmayan bir konuma koyması demektir. Gönüllü olarak ödün vermek, işbirliği yapmak, sorumluluk almak ve yükü paylaşmak anlamına geliyordu. Genellikle askeri bir terim olarak kullanıldı. Grekler ve Yahudiler bu sözcüğü evlilik için hemen hemen hiç kullanmazlardı.”⁴⁰ Ancak Pavlus bu sözcüğü karı koca ilişkilerinde kullandı: “Ey kadınlar, Rab'be bağımlı olduğunuz gibi, kocalarınıza bağımlı olun (Ef.5:22)” dedi.

Ef. 5:22 ayetinin devamı “Çünkü Mesih bedeninin kurtarıcısı olarak kilisenin başı olduğu gibi, erkek de kadının başıdır. Kilise Mesih'e bağımlı olduğu gibi, kadınlar da her durumda kocalarına bağımlı olsunlar (Ef.5:23-24)” ayetleri, bölüm içinde devam eden 25-33 ayetleri bağlamında değerlendirildiğinde gerçek anlamını kazanır. Kadın, Rab'nin kurduğu düzene göre aile içerisinde kocasının yetkisi altındadır. Bu nedenle itaatkâr olmalıdır.

Kutsal Kitap'ta Ef.5:22-24 ayetlerine koşut öteki ayetler kadının bağımlılığı konusunu biraz daha açar. Petrus mektubunda kadınların (kocaları imanlı olmasalar bile) kocalarına bağımlı olmalarını; saygılı davranışları, yumuşak huylu tutumlarıyla Tanrı'nın beğenisini kazandıklarını söylemiştir (1Pet.3:1-4).

Erkeğin karısına karşı taşıdığı sorumlulukları, kadının kocasına karşı sorumluluklarında daha az değildir! Karılarıyla ilişkilerinde erkekler için örnek İsa Mesih'tir. Mesih kiliseyi nasıl sevdiyse erkekler de karılarını öyle sevmelidir: “Ey kocalar, Mesih kiliseyi nasıl sevip onun uğruna kendini feda ettiyse, siz de karılarınızı öyle sevin. Mesih kiliseyi suyla yıkayıp tanrısal sözle temizleyerek kutsal kılmak için kendini feda etti. Öyle ki, kiliseyi üzerinde leke, buruşukluk ya da buna benzer bir şey olmadan, görkemli biçimde kendine sunabilsin. Amacı kilisenin kutsal ve kusursuz olmasıdır (Ef.5:24-27).”

Karı koca arasındaki ilişkide İsa Mesih'in sevgisinin anlaşılması neden önemlidir? Çünkü Mesih çarmıhta yalnız erkekler için ölüp dirilmemiştir: O kadınların da kurtarıcısıdır! Öyleyse Mesih'in kiliseyi sevdiğine benzer biçimde koca karısını sevmelidir. Ayetlerde erkeğin karısını kendini feda edecek kadar sevmesiyle kadının kocasına bağımlı olması ailede her türlü ayrımcılığı, zorbalığı ortadan kaldırır; sevgiye dayalı ilişkilerin kurulmasına temel oluşturur.

Eğer kilisede ayrımcılık kaldırılmamış olsaydı kilisenin kutsallığından söz edilemeyecekti. Bu durumda erkekler günah nedeniyle bozulan karakterlerinin kendilerini

⁴⁰ Krş: Değişen Yaşam Serisi. Efesliler Kitabı. Haberci Tanıtım Basın Yayın Dağıtım: İstanbul, 2005. s. 91

karılarına karşı yanlış tutumlara sürükleyebileceğini, yetkilerini Rab'bin istediği doğrulukta kullanamayabileceklerini ve kendilerinin de Rab'be bağımlı olmaları gerektiğini sürekli anımsamalıdır.

Ef.1:21-23 ayetlerinde İsa Mesih tüm yönetimlerin, hükümlerinin, güç ve egemenliklerin üstündedir. Evrenin fizik, toplum kurallarının işleyişine hâkim olan, insanların Rab'bidir. Kilise de tüm kuşaklar boyunca O'nun bedenidir. Kendisi bu bedenin başıdır. Böyle bir durumda karı koca arasındaki ayrımcılık kalkmış, kadın ve erkek yaratılıştaki günaha düşüşten önceki konumlarına sahip olmuşlardır. Mesih'e imanla sürdürdükleri yeni yaratılıştaki kocanın (kadının da) ilişkilerini benlikleri değil, Tanrı sözü ve Kutsal Ruh yönlendirmelidir.

Pavlus Ef.5:28-30 ayetleri arasında kocalara Mesih'in sevgisini örnek alarak yol göstermeye devam ediyor: "Aynı biçimde kocalar da karılarını kendi bedenleri gibi sevmelidir. Karısını seven kendini sever. Hiç kimse hiçbir zaman kendi bedeninden nefret etmemiştir. Tersine, onu besler ve kayırır; tıpkı Mesih'in kiliseyi besleyip kayırdığı gibi. Çünkü bizler O'nun bedeninin üyeleriyiz ." Okuduğumuz ayetler kocaların kendilerine birkaç soru sormaya yönelir. Karısını kendi bedeni gibi sevmek ne demektir? Karısını seven kendisini nasıl sever?

İnsan olağan bir durumda kendine kötülük yapamaz; bedenini gözetir. Bedenin yaşamsal, ruhsal ve fiziksel ihtiyaçları herkes için gereklidir. Nasıl erkek bedenini yemek yemeye, dinlenmeye, barınmaya ihtiyacı varsa evlilik aracılığıyla bir beden olduğu karısının da aynı ihtiyaçları vardır. Erkek nasıl durup kendi bedenine eziyet çektiyorsa aynı biçimde karısına eziyet çektiirmemelidir. Koca karısının tüm insani ihtiyaçlarına duyarlı olduğunda ancak evlilik bağı doğru biçimde kurabilir.

İnsanın değer verdikleri kendi kişiliğini yansıtır. İnsan değer verdiği herhangi bir canlı ya da nesneye karşı olumsuz tutum takınmaz. Bu nedenle karısını seven kendini sever. Yaşamını paylaştığı karısının ihtiyaçlarını karşılamaya önem verir ve onu korur.

Evliliğin yalnız kadının kocasına bağımlılığı üzerine kurulamayacağı açıktır. Günümüz evliliklerinde kocanın karısını kendisi gibi sevmesi, karı ve kocanın evlilik üzerindeki yanlış uygulamalarının giderilmesi açısından ihmal edilmemesi gereken bir konudur.

Ayetler evlilikte kocanın bencil isteklerinin değişmesi gerektiğini açıklar. İman yaşamında benliğin değişmesi Efeslilere Mektup'ta sık sık vurgulanmıştır. Ef.2 bölümde günahları nedeniyle ölü olanların Rab'bin merhametiyle ölümden yaşama geçtikleri anlatılır. Kurtuluş kişisel başarıyla değil, lütufla olmuştur. İsa Mesih'e ait imanlı aynı zamanda O'nun yapıtıdır. Öyleyse imanlı yaşamını günah içerisinde sürdüremeyeceğine göre değişime açık olmalıdırlar. İsa Mesih kilisenin tüm fiziksel ve ruhsal ihtiyaçlarını karşıladığına göre kocalar Mesih'in ikinci gelişine dek kilisesinde işleyişine engel oluşturmamalıdır.

1Pet.3:7 ayetinde Pavlus'un söylediklerini değişik açıdan yeniler: "Bunun gibi, ey kocalar, siz de daha zayıf varlıklar olan karılarınızla anlayış içinde yaşayın. Tanrı'nın lütfettiği yaşamın ortak mirasçıları oldukları için onlara saygı gösterin. Öyle ki, dualarınıza bir engel çıkmasın" ayetleri kadının Tanrı'nın topluluğundaki değerini pekiştirir. "Daha zayıf, ifadesi büyük olasılıkla kadının fiziksel durumuyla ilgilidir."⁴¹ Kadınlar tıpkı kocaları gibi kurtuluşun ortak mirasçılarıdır; lütufta altındadırlar.

Kocalar, Petrus'un "Dualarına engel çıkmasın" uyarısını ciddiye almalıdır. Duaların Rab'be ulaşmaması kocalar ile Rab arasında ciddi bir sorunun varlığını işaret eder. Karılarıyla esenlik içinde yaşamaktan, onlarla barışık olmaktan kendileri sorumludur. Kocalar eğer Rab ile doğru bir ilişki içinde bulunacaklarsa Kutsal Kitap'tan öğrendikleri doğru öğretiyi yaşamlarında uygulamalıdır.

⁴¹ Krş: Donald C. Stamps vd. Yeni Yaşam Açıklamalı Kutsal Kitap. Yeni Yaşam Yayınları: Kore, s.1769

Kutsal Kitap'ta elçiler kadınlara değer vermeyi İsa Mesih'ten öğrenmişlerdir. Yu.4. bölümde İsa Mesih Samireyeli bir kadın konuşurken görmeleri şaşırtıcı olmuştur. O dönemde erkekler toplumun önünde kadınlarla konuşmazlardı. Üstelik konuşulan kadın Yahudi inanç uygulamalarında murdar sayılan bir soydandı ve kendi çevresinde düşkün sayılıyordu. Bu nedenle öğrenciler İsa Mesih'in yaptığına anlam vermediler. Elçiler, ancak ilerleyen zaman içerisinde Kutsal Ruh'un Rab'bin tasarılarını açıklamalarıyla kadınların, dolayısıyla karılarının gerçek değerini anlayabildiler ve buna göre davranabildiler.

O günkü toplumsal koşullarda hem İsa Mesih'in hem de elçilerin kadınlara takındıkları tutum gerçek anlamda tanrısallığı yansıtır. Yaşamaları ve öğretileri iki bin yıl öncesinin kilisesine örnek oluşturduğu gibi günümüz kilise yaşamına, karı koca ilişkilerine sağlam dayanaktır.

3.5 Anne Babayı Bırakmak

“Bunun için adam annesini babasını bırakıp karısına bağlanacak (Ef.5:31a)...” ayeti Aden bahçesinde; İsa Mesih'in yeryüzündeki hizmetinde ve Pavlus'un Efeslilere mektubunda yinelenmiştir (Yar.2:24; Mat.19:5a; Mar.10:7). Tanrı halkının toplumla ilişkilerini düzenleyen beşinci emir “Annene babana saygı göster. Öyle ki, Tanrın RAB'bin sana vereceği ülkede ömrün uzun olsun” ayeti ile birlikte yorumlandığında her yeni ailenin bağımsız kurulması; ancak anne babayı bırakmanın onlara karşı bir hareket içermemesi gerektiği sonucu ortaya çıkar. Rab evlilik gerçekleştirecekleri bir yandan yeni düzenlerini kurmalarını için ailenin bağımsızlığını sağlarken öte yandan anne babayla bulunması gereken sağlıklı bağları korur.

Yar.2:24 vd. ayetlerde geçen buyruk kültürel değil evrenseldir. Âdem ve Havva yaratıldığında herhangi bir kültürel etki söz konusu değildi; ama çoğalmak söz konusuydu. İleride anne baba çocuk ilişkilerinin hastalıklı bir durum almaması; Âdem'in yetkisini yeni kuşaklarda doğru kullanabilmesi açısından bir buyruk önem taşır.

Aileyi kutsayan Rab kendi karı koca ilişkilerin nasıl şekilleneceği konusunda etkindir. Buyruk aynı zamanda insan ilişkilerinin yaşam sürecinde aynı kalmayacağını değiştirebileceğini ifade eder. Ailede hastalıklı bağların oluşmaması önceden düşünülmesi ve kabul edilmesi gereken bir durumdur.

“Anne babayı bırakmamak hangi hastalıklı bağları oluşturabilir?” sorusuna verilecek yanıt, ailede özgürlüğün yitirilmesi yalnız anne baba arasında ilişkiyi değil Rab ile olan öncelikli ilişkiyi de doğrudan etkileyecektir. Adam (ve karısı) bağımsız kararlarını alamayacaklarından anne baba yetki olarak Rab'bin önüne geçebilecektir. Bu nedenle Yar.2:24 ve diğer ayetler *adamın* anne babasını bırakmasından söz eder. Anne babayı bırakmada önceliği *adama* verir. Çünkü yetki sahibi, aldığı kararların sorumluluğunu taşıyan *adamdır*.⁴²

İlerleyen zaman içerisinde büyük ailelerin oluşması, insanın günahlı varlığının da etkisiyle anne baba yeni kurulan ailelerde otorite olmaya devam etmiştir. Yakup'un aile yapısına baktığımızda çok eşlilik, çocukları arasında ayırım yapmak gibi yanlışların yanında ölene dek Yusuf dışında çocukları bağımsız aile yapısını oluşturamamışlardır.

Günümüz Türkiye'sinde toplumun ekonomik koşullarının değişmesiyle bağımsız ailelerin sayısı artmakta; kırsal kesimlerde büyük ailelerinin bulunduğu koşullardaysa ilişkiler Yakup'un günlerindeki devam etmektedir. Anne baba evlikte yapılacak eşlerin seçimde, aile ilişkilerinin kurulmasında ve sürdürülmesinde otorite olmayı bırakmak istememekte; ölene kadar çocuklarını denetimleri altında tutmaktadırlar.

Yar.2:24 ve diğer ayetler Adamın anne babasının bırakmasının başka olumlu sonuçları vardır:

⁴² Yar. 3 bölümünde ayartılan önce kadın olmasına ve Âdem'in “Yanıma koyduğün kadın ağacın meyvesini bana verdi, ben de yedim” sözleri yetkisini doğru kullanmadığı için kendisini günahın yargısından kurtarmadı.

Erkek karısına (kadında kocasına) bağlanmalı ve Rab dışında eşinin önüne başka bir bağlılık koymamalıdır. Kendilerinden bir parça olan çocukları kendilerinden uzak bir kişiye bağlanacak ve ilişkilerde adamın karısı anne babadan öncelik kazanacaktır. Bu durum anne baba için zor; ama çocuklar için gereklidir.

Türkiye'deki kültürde evli çiftlerin birbirlerinin anne ve babalarına "Anne, baba" diyerek yeni kazanılan düzende benimsemelerini sağlaması açısından yararlıdır. Anne baba ilişkilerinde bir yandan değerler korunurken (ki anne babaya saygı göstermek buyruktur), öte yandan karı koca onlardan bağımsız kalabilmelidir. Evlilikte anne babanın otorite olması hem karı koca hem de yeni yetişen kuşakların özgürlüğünü kaldırarak kendi kişilik oluşumlarını engellerler. Anne babasından kopamayan erkek ya da kadın evliliğin yürütülmesinde büyük engel oluşturacağı gerçeğini kabul etmeli ve buna göre davranabilmedir.

Evliliklerinde anne baba otoritesi ya da eşin önüne geçen anne babayla ilgili sağlıklı bağlar varsa Hristiyan çiftler nasıl davranmalıdır?

Evlilikte çıkabilecek öteki zorluklar gibi böyle bir engel evlilik öncesinde saptanmalı adımlar buna göre atılmalıdır. Çünkü insan davranışları, ilişkileri görünen bir şeydir. Eş adayınız "Asla anne babamı bırakmam" diyorsa, zaten peşin olarak kendi ağzıyla durumunu baştan açıkça ifade etmektedir. Yine anne ve baba da "Oğlumuz (ya da kızımız) bir tanedir" diyorsa onlarda aynı şekilde oğul ya da kızlarına olan güçlü bağlarını dile getirmektedir.

Kuşkusuz bu tür sorunların çözümü kolay değildir. Kültürlere göre farklılık da gösterebilir. Ancak doğru adımlar evlilik öncesinde atılmaya eş seçiminde başlar! Kendinizin, eşinizin, anne babalarınızın kolay değişmeyeceği gerçeğini görmenizle devam eder. Yaşamlarımızda Rab'bin büyük lütfu bulunmasına karşılık, Eğer O'nu dinlemiyorsak aldığımız kararlarla bizleri baş başa bırakabilir. Böyle bir durumda esenlik içinde evlilik sürdürmek hemen hemen olanaksızdır. Ya yeni evli çiftler var ilişkilere boyun eğip anne babalarıyla kendilerini köleleştirecekler ya da aldıkları kararların altında ezileceklerdir.

Büyük Serüven kitabının yazarları bırakmak konusunda "Genç çiftlerin bağımsız bir aile birimi oluşturmayı öğrenmeleri gerektiğinden söz eder. Evlenecek kişiler bir yandan öğütlere açık olmalı, öte yandan kendi kararlarını verebilmelidirler. Anne babalar da çocuklarını serbest bırakmayı onlardan ayrı yaşamayı öğrenebilmelidirler."⁴³

Anne baba ilişkisi açısından bu kopuş kolay olmayacaktır. Ancak anımsamak gerekir ki insanların evlilik dışında Rab'bin huzurunda antlaşma yapmalarını gerektirecek bir durum yoktur. Erkek ve kadın bir anne babadan doğar; eşleriyle karar verip antlaşma yaparlar.

Bırakmak sözcüğü günümüz evliliklerinde biraz daha geniş anlamda yorumlanmalıdır. Anne baba dışında yakın akraba, arkadaşlar, iş çevresi, tutkuların hep aile kurumunun sağlıklı işleyişine engel olmayacak biçimde kurulmasına özen gösterilmelidir. Bazı durumlarda akraba, arkadaş, iş, tutkular eşin önüne geçebilmektedir.

Akrabalar da anne baba gibi olmasa da ailenin üyeleridir ve evliliklerde otorite olabilirler. Hem anne baba hem karı kocanın yaşamlarına girebilirler, onların ilişkilerinde bağlayıcı olabilirler.

Türk aile yapısında ailelerin ekonomik yapısının değişmesinin etkisiyle evliliklerde karı kocalar gittikçe bağımsızlaşmaktadır. Ancak toplumda benimsenmiş davranış ve yaşama biçimlerini yöresel farklılıklar göstererek, yine evli çiftlerin ekonomik bağımlılığıyla ilintili olarak akrabalar otorite olabilmektedir.

Evlilik yapıldığında çoğu zaman kadın ve erkeğin ayrı arkadaş çevresi vardır. Erkekler kırsal kesimlerde kahvehaneler, şehirlerde çeşitli sosyal ortamlarda bulunarak, benzer biçimde kadınlar da gün arkadaşlığı yaparak eski ilişkilerini bırakmayabilirler. Bu tür etkinlikler yararlı; ama evlilikte eşlerin önüne geçmeyecek biçimde olması gerekmektedir.

⁴³ Sjoerd, Gerdien Poorta. Büyük Serüven 1. Yeni Yaşam Yayınları: İstanbul, 2001. s. 63

Yine *bırakmak* konusuna farklı bir açıdan baktığımızda futbol, işte yükselmek gibi tutkular hastalık derecesinde bağılıklar oluşturabilmektedir. Bu tür konular da evlilik öncesinde çözülmesi gerekmektedir.

Sonuçta yaşam boyu sürdürecekleri evliliklerinde anne babayı ve öteki bağılıkları bırakmak, eşlere öncelik ve önem vermek doğru evliliklerin Tanrı'nın halkı arasında temellenebilmesi yönünden iyidir. Yar.2:24; Mat.19:5a; Mar.10:7 ayetleri evlenecek çiftlere kaynak oluşturmali. Erkek ve kadın bilgeliklerini kullanarak Rab'bin evli çiftler üzerindeki bu tasarımı anlamaya çalışmalidirlar.

Kadın ve erkeğin ihtiyaç duyduğu bilgelikse yine Rab'den gelecektir. Özdeyişler'de yazıldığı gibi "Çünkü bilgelığın kaynağı RAB'dir. O'nun ağzından bilgi ve anlayış çıkar (Özd.2:6)." İsa Mesih bilginin ve bilgelığın tüm hazinelerinin saklı olduğu kişidir (Kol.2:2-3). Kararlar alınırken, O'nun yönlendirişi arandığında imanliya gerekli bilgeligi sağlayacak yetkinliğe sahiptir. Bu noktada önemli olan kararlarda kişinin kendi doğruluğuna değil Rab'be güvenerek hareket etmesidir.

3.6 Bir Beden Olmak

Kutsal Kitap öğretisinde insan yalnız yemek, uyumak, barınmak, cinsellik gibi fiziksel ihtiyaçların karşılandığı maddi bölümden oluşmaz. Kutsal Ruh (Tanrı'nın Ruh'u), insan ruhu ve beden birbirinden ayrılmaz bütünlüktedir.⁴⁴

"Bu nedenle adam annesini babasını bırakıp karısına bağlanacak, ikisi tek beden olacak" ayetinde *bağlanmak*⁴⁵ sözcüğü iki çok önemli unsuru; *bırakmayı* ve *tek beden* olmayı, yani karı ve kocayı birbirinden ayrılmayacak şekilde birleştirir.

Ayetin iki güçlü anlam vardır. Birincisi, yukarıda değindiğimiz gibi anne babayı (dolayısıyla ilişkilerini bozacak tüm etkenleri) bırakmak ve tek beden olmaktır. *Tek beden olmak* akıllarda cinselliği çağrıştırırsa da "Bu terimin düz anlamı, erkek ve kadın arasındaki bedensel birleşmeyi ifade etmektedir. Ancak burada geçen 'beden' sözcüğünün İbrancesi, bundan daha derin anlam taşır. Kişinin 'canı' ve 'ruhu' da bedenine dâhildir. Dolayısıyla erkek ve bayan arasında ilişkinin sadece bedensel düzeyde kaldığını söyleyemeyiz. Bu birleşmenin duygusal ve ruhsal bir yönü de vardır."⁴⁶

Ef.5:32 ayetinde, Yar.2:24; Mat.19:-45 ayetinde İsa Mesih'in de ifade ettiği *tek beden* olmayı yineledikten sonra Pavlus "Bu sır büyüktür" der. Yar.2:24 ayetin yaşamımızdaki anlamını kavrayabilmek için "Sır, beden, ruh, ölü bedenlerin yaşam bulması ne demektir?" Sorularına yanıt aranmalıdır.

Kutsal Kitap'ta çok durumda gizli ya da gizlenen gerçekler, yalnız bu bilgiye ulaşanların çözebildiği konular anlamında kullanılmaz. Rab'bi tam anlamıyla kavrayamasak da O kendisi ve yaratılışın bilinmeyenlerini insanların anlayabileceği biçimde açıklar (Yar.18:18; Ey.12:22; Mez.25:14 vd.). Pavlus'un mektuplarında sıkça kullandığı *sır* sözcüğü "Eki Antlaşma'da açık olmayan, ancak Yeni Antlaşma'da açıklanan Mesih'in kimliği, diriliş bedeni hakkındaki gerçekler, evlilik hakkında kullanılır."⁴⁷

Beden-ruh arasındaki bulunan ilişkideki *sır* ve evlilikte kutsallığın korunması Eski Antlaşma ve Yeni Antlaşma metinlerinde bulunur. Rab, İbrahim Peygamberin evliliğini korurken, evli bir kadınla yatmanın günahının kendisine karşı hareket içerdiğini "Ben de seni bu yüzden bana karşı günah işlemekten alıkoydum, kadına dokunmana izin vermedim"

⁴⁴ Tıpta ruhsal gerçeklerin, insanı bedensel olarak etkilediği *psikosomatik hastalık* adı altında kabul edilir. Halk arasında *stres* olarak adlandırılan ruhsal gerilimin ruh-beden etkileşimini gösteren ilginç bir örnektir.

⁴⁵ *Bağlanacak* sözcüğünün İbrancesi *yapışmak* anlamına gelir. Bkz: Sjoerd, Gerdien Poorta. Büyük Serüven 1. Yeni Yaşam Yayınları: İstanbul, 2001. s. 65

⁴⁶ a.g.e., s. 67

⁴⁷ Krş: Ef.3:3; 1Kor.15:51-52; Ef.5:32

sözleriyle ifade etti (Yar.20:6-7). Örnek üzerinde düşünüldüğünde insan günah nedeniyle göksel konumunu, Rab ile yüz yüze ilişkisini yitirse de Rab'bin evlilik tasarısının süreklilik taşıdığı bellidir.

Rab tarafından kutsanmış evlilikteki *sır* da Kutsal Kitap'ta açıklanan; ama henüz tam anlamıyla kavrayamadığımız, cinselliğin ötesinde ruhsal birleşmeyi içeren gerçekleri dile getirir: Karı ve koca cinsel ilişki yoluyla *tek beden* olduğu gibi *tek ruh* da olurlar (Mal.2:15). Ama aynı zamanda tövbe ederek ölümden yaşama geçen imanlının içinde Kutsal Ruh konut kurup kurtuluşunda etkin olduğundan, karı ve koca birbirlerinden bağımsız olarak Rab ile tek ruhturlar (Ef.1:13-14; 1Kor.6:17)!

Rab İsa Mesih'in adıyla ve Tanrımızın Kutsal Ruh'u aracılığıyla aklanan Hristiyan, Mesih'in üyeleri olan bedenlerini bu nedenle düşkünleştirmemelidir (1Kor. 6:11, 15). Böyle bir durumda kutsanmış evliliklerde yapılan cinsel birleşme ile fuhuş, zina olarak tanımlanan evlilik dışı cinsellik arasındaki ruhsal ayırım daha iyi anlaşılabilir. Birincisi yasal olan birliktedir. İkincisindeyse Rab'be karşı hareket bulunduğundan, diğer günahlardan daha ağır sonuçları, Rab'bin yargısını içerir.

Devam eden 1Kor. 6:18-20 ayetleri ruh-beden ilişkisini pekiştirir: “Fuhuştan kaçınım. İnsanın işlediği bütün öbür günahlar bedenın dışındadır; ama fuhuş yapan, kendi bedenine karşı günah işler. Bedeninizin, Tanrı'dan aldığımız ve içinizdeki Kutsal Ruh'un tapınağı olduğunu bilmiyor musunuz? Kendinize ait değilsiniz. Bir bedel karşılığı satın alındınız; onun için Tanrı'yı bedeninizde yüceltin” denir. Rabbimiz içimize koyduğu ruhu kıskançlık derecesinde özlediğinden Hristiyan yaşamını O'na bağlılığı kalarak sürdürmelidir (Yak.4:5).

Bu noktada karşımıza “Beden nedir ?” sorusu çıkar. Soruya verebileceğimiz en yalın tanım ‘Tanrı’nın ruhunun konut kurduğu; zihin, duygular, irade gibi cansal nitelikleriyle bütünlük oluşturan insanın fiziksel görünümü’ şeklide yapılabilir. Ancak insan yalnız fiziksel bütünlük, fiziksel birlik, fiziksel işleyiş değildir. “Tanrı Âdem'i topraktan yarattı (beden), burnuna yaşam soluğu üfledi (ruh) ve Âdem yaşayan bir varlık (can) oldu (Yar.2:7).”⁴⁸

Yaratılış Kitabı'nın ilk bölümlerinde topraktan olarak ifade edilen insanın fiziksel görünümü insanın bedenidir. Aden bahçesinde işlenen günah nedeniyle ölüdür. İsa Mesih'in insanın günahlarını üstlenmek için çarmıhta öldüğüne ve üçüncü gün dirildiğine iman etmekle yeniden yaşam bulur. İsa Mesih'in ikinci gelişinde yeniden göksel konumuna kavuşacaktır.

Yukarıdaki paragrafta üç düşünce incelendiğinde beden, ruh, can konusunu tek beden olmak gerçeğinin daha iyi anlaşılmasını sağlayabilir.

Beden ölüdür. Çünkü insan özgürlüğünü Tanrı'ya karşı kullanarak yetki sınırını aşmış, Rab'bin “Ama iyiyle kötüyü bilme ağacından yeme. Çünkü ondan yediğin gün kesinlikle ölürsün (Yar.2:17)” uyarısını dinlemeyerek Tanrı gibi olmak istemiştir (Yar.3:5).

“Beden olarak çevrilen Grekçe *sarks* sözcüğü Kutsal Kitap'ta üç ayrı terimi (beden, et ve kan) karşılamak için kullanılmıştır.”⁴⁹ Günahın ötürü düşkünleştirdiğinden can ve ruhla uyum içerisinde çalışamaz duruma gelmiştir.

“Bedensel ölüm insanın fiziksel, cansal ve ruhsal yönlerinden bedenın ayrılmasıdır. Bedensel ölüme Kutsal Kitap'ta düşman, doymak bilmez bir canavar, zindan ve dipsiz derinlikler olarak da tanımlanır.”⁵⁰ Yaratılışta itaatsizlik sonucu ortaya çıkan bir günah varken, günümüzdeyse bedeni (can ve ruhu) öldüren günahlar yaratılışa göre çeşitlenmiştir. Gal.5:19-21 ayetlerinde benliğin işleri olarak ifade edilen “Fuhuş, pislik, sefahat, putperestlik, büyüçülük, düşmanlık, çekişme, kıskançlık, öfke, bencil tutkular, ayrılıklar, bölünmeler, çekememezlik, sarhoşluk, çılgın eğlenceler ve benzeri şeyler” aynı zamanda bedenın işleri olarak da adlandırılabilir.

⁴⁸ Donald C. Stamps vd. Yeni Yaşam Açıklamalı Kutsal Kitap. Yeni Yaşam Yayınları: Kore, 2009. s. 864

⁴⁹ Sözlük. Kutsal Kitap Sözlüğü. Basıma hazırlanmaktadır: Numaralandırılmamış sayfalardan alıntı yapıldı.

⁵⁰ Krş: Açıklamalı Kutsal Kitap. Yeni Yaşam Yayınları: İstanbul, 2010. s. 1660

Tanrı'nın Egemenliğinde et ve kan (çürüyen de çürümezliği) miras alamaz (1Kor.15:50). Rom.8:10 ayetinde ölümlü bedenlerin nasıl yaşam bulacağı anlatılır. "Eğer Mesih içinizdeyse, bedeniniz günah yüzünden ölü olmakla birlikte, aklanmış olduğunuz için ruhunuz diridir." Yani İsa Mesih insanların günahlarını üstlenmek için çarmıhta ölmüş ve dirilmiştir. O'na kurtuluşları için güvenenler (iman edenler) artık "Ne kandan, ne beden ne de insan isteğinden doğdular; tersine, Tanrı'dan doğdular (Yu.1:13)."

İnsanların karı koca olması bu dünyada başlamasına rağmen sonsuz yaşamda aynı fiziksel beden ilişkileri sürdürmeyecekler; ancak göksel bedenlerine kavuştuklarında cansal ve ruhsal deneyimler kaybolmayacağından farklı bir boyutta devam edecektir. İsa Mesih'in ikinci gelişinde ölümler dirilecek, ölümlü bedenler ortadan kalkacak, insanlar göksel bedenler kavuşulacaktır. Sonsuzlukta kazanılan göksel bedenler, bugünkü düşkün bedenlerimize benzemeyeceğinden tartışılan bazı konular da anlamsızlaşacaktır.

Mat.21:33-46 (ayrıca bkz. Mar.12:1-12; Luk.20:27-38) ayetlerinde dirilişten sonraki karı koca ilişkisini öğrenmek isteyenlere İsa Mesih'in verdiği yanıtta evliliğin cinsellik ve çocuk sahibi olmak gibi bazı fiziksel yönlerinin değişeceği, ama ruhsal olarak daha derin anlam kazanacağı anlaşılır. Eğer insan bedeni Yu.20:19 ayetindeki gibi İsa Mesih'e benzeyecekse fiziksel unsurlardan (maddeden, mekandan ve zamandan) bağımsız hareket edecektir.

Genellikle dünyadaki yaşamda görünen maddesel unsurlara odaklanıldığından ruhsal gerçekler anlaşılacak istenmeyebilir ya da maddi yaşam öne çıkabilir. Böyle bir durumda *imanlının bedenini üyelerini doğruluk araçları olarak Rab'be sunması ve ölümden sonraki dirilişi kavraması*, 'evlilikte tek beden olmak' anlayışının ihmal edilmeyerek Hristiyan karı kocanın yaşamlarında yer almasını sağlamalıdır.

Ruh ölüdür. Kutsanmış evlilikte *tek beden olmanın* öndeki önemli bir başka engelde insan ruhunun günah nedeniyle ölü olmasıdır. İnsanlık tarihinin en hazine olayında, İnsanın Tanrı'ya benzemek istemesi ruhsal ve bedensel ölüm şeklinde Yaratıcısı'yla ilişkisini kopardı (Yar.3).

Ruhun ölü olması insanın Rab ile ruhsal bir bağı bulunmaması anlamına gelir. Günah nedeniyle insan ruhu Rab ile ilişki kuramaz, O'nun huzurunda duramaz konuma geldi. Rab'be ve kendisine yabancılaşarak günahın daha da çoğalmasına neden oldu. "Tanrı'ya yabancılaşma Tanrı'yı tanıyamaz duruma gelmektir. Yaratılıştan beri insan Tanrı'nın verdiği özgür iradeyi kullanarak kendi yolunu çizmeye eğilimli; her ruhsal ve fiziksel ihtiyacını karşılayacak yeterliliğe sahip Rab ile yaşamayı seçmek yerine, ne yazık ki *sahte tanrıların*, boş inançların ya da maddeciliğin ardından gitmeye *rağbet etmektedir.*"⁵¹

Tüm Kutsal Kitap günahın ölümcüllüğüne tanıklık eder; ruhsal ve bedensel ölüm için çözüm sunar. Tanıklık, insanlar yaşadıkları suçlar ve günahlar nedeniyle ölüdür. Günah içinde yaşamayı seçtikleri gazap çocukları, Rab'bin yargısı altında yaşayan kişilerdir (Ef.2:1-3). İnsan benliğin denetimine geçtiğinden zihinsel, duygusal ve irade olarak kendi başına iyi eylemleri yerine getiremez. Benlik insanı bayağılaştırır; Rab'be düşman duruma getirir; ruhsal ürünler vermesini engeller (Rom.8:7).

Ruh'u öldüren benliğin işleri: "Cinsel ahlaksızlık (Gr. [Grekçe], *porneya*: Ahlak dışı cinsel davranış ve ilişki; pornografik resim vd.). Pislik (Gr. *akatharsya*: Cinsel günahlar, ahlaki bozukluk; yüreğin düşünce ve arzuları). Sefahat (Gr. *aselgeya*: Şehvet, kişinin kendi tutku ve isteklerine edepsizce boyun eğmesi). Putperestlik (Gr. *aydololatriya*: Ruhlara, kişilere, putlara tapmak; herhangi bir insana, kuruma ya da nesneye Tanrı'dan daha çok güvenmek). Büyücülük (Gr. *farmekeya*: sahte ruhlara ilişki kurma, kötü ruhlara tapmak, büyü, kara büyü vb.). Düşmanlık (Gr. *akthra*: düşmanca niyet beslemek, bu niyetleri eyleme dönüştürmek; nefret ve husumet duymak). Çekişme (Gr. *eris*: kavga, kindarlık, üstünlük

⁵¹ <http://www.bursakilisesi.com/ekitap/tovbe/21-insanin-tanriya-yabancilasmasi/> (07.03.2013)

sağlamaka için çekişmek). Kıskançlık (Gr. *zelos*: kırgınlık, gücenme; başkalarının başarısını kıskanmak). Öfke (Gr. *thumos*: şiddet dolu sözlere ya da davranışlar dönüştürülen nöbetler); bencil tutkular (Gr. *eritheya*: güç peşinde olmak). Ayrılıklar (Gr. *dikostasya*: Tanrı sözü ile desteklenmeyen bölücü öğretiler yaymak). Bölünmeler (Gr. *hayresis*: bedenün üyeleri arasında yani kilisede birliği yok eden bencilce gruplaşmalar). Çekememezlik (Gr. *fthonos*: arzu edilen şeye sahip olan kişiye karşı beslenen kırgınlık, nefret). Sarhoşluk (Gr. *methe*: alkollü içkilerle bedensel ve akli hâkimiyeti yitirmek). Çılgınca eğlencelerdir (Gr. *komos*: aşarı yemek yenen, âlem yapılan; alkollü içecek, uyuşturucu kullanılan; seks içeren eğlencelere katılmak).⁵²

İsa Mesih'in insanların günahlarına karşılık ölüm dirilişine iman etmekle kavuşulan kurtuluş, Hristiyan'ı ruhsal (ve bedensel) olarak diriltse de yukarıdaki paragrafta geçen benliğin işleri yargıyı da beraberinde getirdiğinden kutsanmış evlilikte tek beden olmanın önünde ciddiye taşıyan engellerdir. Böyle bir durumda Hristiyan, "Ne kandan, ne beden ne de insan isteğinden doğdular; tersine, Tanrı'dan doğduğunu (Yu.1:13)" anımsamalı; İsa Mesih'in dediği gibi "Yaşam veren Ruh'tur. Beden bir yarar sağlamaz. Sizlere söylediğim sözler ruhtur, yaşamdır" sözlerinin ardından giderek Kutsal Ruh'a itaat etmeyi öğrenmelidir.

İsa "Bizlere olan sevgisini göstererek günah karşısında ölelim ve doğruluk uğruna yaşayalım diye, günahlarımızı çarmıhta kendi bedeninde yükledi. Bizler de O'nun yaralarıyla şifa bulduk (1Pe.2:24)." Eğer karı ve koca gerçek anlamda İsa Mesih ile ilişki içindeyse ruhları diridir. Aralarında tek beden olmaya yönelik başta gelen engellerden bir tanesini, en önemlisini kaldırmışlardır. Bedenlerinde olduğu gibi ruhları da birbirine yapışarak bütünlük oluşturmuştur.

"Âdem karısı Havva ile yattı. Havva hamile kaldı ve Kayin'i doğurdu (Yar.4:1)" ayetinde geçen 'yattı' sözcüğünün İbranice karşılığı *bilmektir*. "Kutsal Kitap'ta genellikle evlilik bağı ve cinsel yakınlığı ifade etmek için kullanılan İbranice *yada* sözcüğü bilmek anlamına gelir. Önceki Kitabı Mukaddes çevirilerinde *yatmak* yerine *bilmek* tercih edilmiştir.⁵³ Ancak burada Türkçede anlaşılmadığı düşünülerek bilmek yerine *yatmak* olarak çevrilmiştir."⁵⁴ *Yatmak* özgün anlamında tek eşlilik dışında cinselliği ifade ederken; *bilmek* bedensel (ve ruhsal) birleşmeyle karı kocanın evlilik yoluyla birbirlerini tanımlarını sağlaması gibi daha derin bir anlamı kazandırıyor."⁵⁵

Tanrı sözü karı koca arasındaki sevgiyi destekler; Kutsal Ruh aralarındaki ilişkiyi geliştirip pekiştirir. Özdeyişler Kitabı'nda Kral Süleyman sevginin ve aşkın ne denli güçlü olduğunu şöyle dile getirmiştir:

"Beni yüreğinin üzerine bir mühür gibi,
Kolunun üzerine bir mühür gibi yerleştir.
Çünkü sevgi ölüm kadar güçlü,
Tutku ölümler diyarı kadar katıdır.
Alev alev yanar,
Yakıp bitiren ateş gibi.
Sevgiyi engin sular söndüremez,
Irmaklar süpürüp götüremez.
İnsan varımı yoğunu sevgi uğruna verse bile,
Yine de hor görülür! (Özd.8:6-7)

⁵² Donald C. Stamps vd. Yeni Yaşam Açıklamalı Kutsal Kitap. Yeni Yaşam Yayınları: Kore, 2009. s. 1640

⁵³ Bkz: Kitabı Mukaddes Eski ve Yeni Ahit. Kitabı Mukaddes Şirketi: İstanbul, 1995. s. 3

⁵⁴ Krş: a.g.e., s. 34

⁵⁵ Sjoerd, Gerdien Poorta. Büyük Serüven 1. Yeni Yaşam Yayınları: İstanbul, 2001. s. 67

Ef.5:21-32 ayetlerini yeniden anımsadığımızda *tek beden olmak*, karı kocanın tutumlarıyla, Rab ile ilişkileriyle, yaşamlarını Kutsal Kitap'ta açıklanan bilgelik üzerine kurmalarıyla, bedensel ve ruhsal olarak diri olmalarıyla sıkı sıkıya bağlıdır. Karı koca arasındaki sevgi, bağımlılık ancak birbirlerini kendileri gibi sevmekle ilerler.

Elinize aldığınız aynı uzunlukta iki bandı önce duvara sonra masaya daha sonra da yere yapıştırıp, en sonunda da birbirine yapıştırmak istediğinizde nasıl aralarında kalan pislik gerçek bir yapışmayı sağlamayacaksa; aynı biçimde karı koca pak yaşam sürmeyip erkek ve dişi arasında evlilik bağıyla yaşanması gereken cinselliği de bozduklarında bedensel ve ruhsal *tam*'lığı gerçekleştiremeyecektir. Evlilik öncesi cinsel paklığın ve sonrasında sadakatin önemiyle tek beden olmak kavramında bir kez daha karşılaşırız.

Hristiyanlar bildikleri gerçeklerle yaşamak istediklerinde kendilerinden daha üstün bir varlığın yaşamlarında bulunduğunu unutmamalıdır. Evlilikte odaklanılacak nokta *tek beden olmanın* önündeki engeller değil, Rab'bin sağlayışdır.

Rab lütfkârdır. İman yoluyla kurtuluşlarını sağlayan, aynı zamanda ihtiyaç duydukları her şeyi kendilerine verecek olan Rab, yine her durumda hazır olarak karı ve kocanın yaşamlarında düşündüklerinden çok daha fazlasını yapmak üzere (Ef.2:8-10; 3:20) beklemektedir. Rab nasıl günahı çarımhta yenip ölümden yaşama geçmeye sağlamışsa, aynı biçimde yaşamlarımızın her alanında olduğu gibi evlilikte de Rab verilen önem, karı kocanın ruhsal ve fiziksel engellerini kaldırıp tek *beden* olmalarının tüm yollarını açmakta güvenilir yoldur.

3.7 Evlilikte Ruhsal İlkeler

“İyi bir iletişim Tanrı'yla ilişki yoluyla başlar.”⁵⁶ Yalnız evlilikte değil, yaşamımızın her döneminde O'nunla kuracağımız iletişim önemli işlerimiz arasında önceliklidir. Rab ile kurduğumuz dua (oruç), Kutsal Kitap okumak (derin düşünmek), tövbe etmek, şükrederek övgülerimiz sunmak (tapınmak, ibadet etmek) ruhsal disiplinleri doğrultusunda kurduğumuz doğru ilişki yine yaşamımızın her döneminde bizlere bereket kaynağı olacaktır.

Bizler çoğunlukla duanın ne olup olmadığıyla değil dualarımızın cevaplanıp cevaplanmadığıyla ilgileniriz. “Rab şu ihtiyacımı karşıla... Rab sağlık ver... Rab kredi kartı borçlarımı ödememe yardımcı ol” deriz. Kuşkusuz Rab'den ihtiyaçlarımızın karşılanmasını istemek yanlış değildir. Çünkü “Tanrı'nın önünde güvenimiz şu ki, O'nun isteğine uygun ne dilersek bizi işitir. Her ne dilersek bizi işittiğini bildiğimize göre, O'ndan dilediklerimizi aldığımızı da biliriz (1Yu.5:14-15).” Ama yalnız duayı ihtiyaçlarımız üzerinde kurmak dua etmeyi basitleştirdiği gibi, iç varlığımızı da yenilemekten uzak kalacaktır. Eğer böyle sığı bir dua anlayışına sahipsek dua etmenin ne olduğunu yeniden değerlendirmeliyiz: Dua, öncelikle alçakgönüllü biçimde Rab ile kurulan ilişkidir. Hristiyan (İsa Mesih'in günahlarına karşılık ölümü ve dirilişi aracılığıyla Tanrı'yla barışmış olduğundan) dua ettiğinde ruhu Rab ile ilişki kurar. Duanın yalnız kişinin kendi kendine yaptığı konuşma olmaması için Rab'bi dinlemeyi de içermelidir. Böyle bir durumda dua kişinin kendi kendisine konuşma olmaktan çıkıp karşılık konuşmaya dönüşerek Rab ile kurulan karşılıklı bir ruhsal bir ilişki, iletişim anlamını kazanır.

Derin Düşünmek Kutsal Kitap'ta Rab'bin sözüne, yaratılıştaki işleyen Rab'bin görkemine ve içimizdeki Kutsal Ruh'a odaklanmak; hem Tanrı sözü olan ayetlerin hem de Kutsal Ruh'un yaşamımızı değiştirmesine izin vermek demektir. İnsan benliğinin (Gal.5:19-21) yenilenecek İsa Mesih'in benzerliğine dönüşmesinde harika fırsatlar sunar.

Tövbe, günahlarımızı itiraf ederek sorumluluğumuzu açık biçimde kabul etmektir. Hem Rab ile hem de kendimiz ile yüzleşmemizi, yanlışlarımızı kendi tarafımızdan

⁵⁶ a.g.e., s. 212

değiştirmek için ilk adımı atmamızı sağlar. Tövbesiz yaşamı tekerleksiz bir otomobile benzetebiliriz. Bu nedenle ruhsal disiplinler arasında, evlilik öncesinde kişisel olarak öğrenilmesi gereken bir eylemdir. Çünkü eşler arasında esenliğin sağlanmasında işlev görecektir.

Tapınmak (Rab’bi överek ibadet etmek) “Yerin ve göğün büyük Tanrısı’nın değerini yücelten ve öven eylemlerle birlikte duayı da içeren tutumlardır. Eski Antlaşmanın odak noktası, kurtuluşa kavuşan halkın Yüce Kralı’na yanıtıdır. Yeni Antlaşma’da Hristiyanlar günahlarını üstlenip kurtuluşlarını sağlaması ve Rab’liği nedeniyle İsa Mesih’i yüceltirler. İçtenlikle yapılan tapınma Rab ile yakın bir paydaşlık, dostluk kurma; esenlik alma; Kutsal Ruh’la tazelenme ve cesaretlenme bereketlerini getirecektir.”⁵⁷

Rom 12:1-2’de geçen “Öyleyse kardeşlerim, Tanrı’nın merhameti adına size yalvarırım: Bedenlerinizi diri, kutsal, Tanrı’yı hoşnut eden birer kurban olarak sunun. Ruhsal tapınmanız budur. Bu çağın gidişine uymayın; bunun yerine, Tanrı’nın iyi, beğenilir ve yetkin isteğinin ne olduğunu ayırt edebilmek için düşüncenizin yenilenmesiyle değişin” ayetlerinin Hristiyan tapınışında özel bir yeri vardır. Bedenler, yani istek ve eylemlerimiz Rab’bi hoşnut edecek biçimde, *adlanmış kurbanlar* olarak O’na sunulmalıdır. Evlilikte karı ve kocanın istek ve eylemlerini öncelikle Rab’be sunmakla yalnız kendilerine ait olmadıklarını anlayacaklar; sonuçta ilişkileri pekişecektir.⁵⁸

Karı koca olarak Rab’be *hizmet* etmek hem Rab tarafından onurlandırılmak hem de Rab’bi onurlandırma; imanda ve Tanrı Oğlu’nu tanımada birliğe, yetkinliğe, Mesih doluluğundaki olgunluk düzeyine erişme anlamına geldiğinden Hristiyanlar’ın evliliklerinde ihmal edilmemelidir. İsa Mesih’e hizmet etmek aynı zamanda kilise ile derin bir ilişki paydaşlık olanağı sağlayacaktır. İlk imanlılar “Kendilerini elçilerin öğretilerine, paydaşlığa, ekmeğe bölmeye ve duaya adadılar (Elçi. 2:42). Paydaşlık, eşleri yalnız kalmaktan, dolayısıyla birçok kötülükten koruyacak; zor durumlarda kendilerine destek verecek bilge danışmanların yanlarında bulunmasını sağlayacaktır (Özd.15:22).

Bu başlıkta yazılanları değerlendirdiğimizde ruhsal ilkelerinin Rab ile dikey, karı koca kilise arasında yatay ilişkilerin toplamından oluştuğunu görürüz. Rab ile iletişimi sağlayan ruhsal disiplinler, aynı zamanda Hristiyan’ın kişisel, karı koca ve kilise arasında da geçerli içsel isteklerini ve bunların görünen biçimi davranışları düzenler.

3.8 Boşanma

Sevgi kuru, sözde kalan, için boş bir eylem değildir. Rab’den alınan; evlilikte karı koca arasında fedakârlık, sadakat, itaat, değer vermek, şefkat ürünleriyle birlikte var olan; karakterinizi ortaya koyan niteliklerdir.

Rab’bin ve kilisenin önünde “İyi ve kötü günde, hastalıkta ve sağlıkta eşiniz A...’yı seveceğinize, ölüm sizi ayıranda dek birlikteliğinizi koruyacağınıza” karı koca olarak ilan edilmeden önce her biriniz kendi adınıza söz verdiniz. Peki, öyleyse sizi hangi nedenler dolayısı boşanma durumuna getirdi?

Bu soruya vereceğiniz yanıtlar ne olursa olsun size “Her şeyin bitmediğini, Rab’de her zaman bir umut bulunduğu” anlayışının yolunu kesmemelidir. Rab’bin evlilik tasarısını, sizin, eşinizin, varsa çocuklarınızın durumunu yeniden gözden geçirerek, bildiğiniz gerçekleri yaşamınızda uygulamak için kendinizi açık tutmanız, yeni bir başlangıç yapmaya yönelik koşulları sizin tarafınızdan sağlayacaktır.

İnsanlık tarihinde Şeytan’ın en iyi planı evlilik kurumunu bozarak duygusal yönden hasarlı karı koca ve çocukların, çocuklar aracılığıyla da hasarlı kuşakların yetiştirilmesine yol açacak ortamı yaratmasıdır. Yaratılıştaki ilk yalan Şeytan aracılığıyla dünyaya girdi. İnsanın

⁵⁷ Krş: Donald C. Stamps vd. Yeni Yaşam Açıklamalı Kutsal Kitap. Yeni Yaşam Yayınları: Kore, 2009. s. 621

⁵⁸ Tek beden olmak başlığında yazılanlar ile karşılaştırınız.

Şeytan'ın uydurduğu “Kesinlikle ölmezsiniz. Çünkü Tanrı biliyor ki, o ağacın meyvesini yediğinizde gözleriniz açılacak, iyiyle kötüyü bilerek Tanrı gibi olacaksınız (Yar.3:4-5) yalanına Âdem ve Havva kanmayacak bilgiye ve bilgeliğe sahiptiler (Yar.2:17) .

İsa Mesih'e iman etmek, günahın ölümcüllüğünü ortadan kaldırırsa da O'nun ikinci gelişine dek Hristiyan benliğin denetimine girebilir. Böyle bir durumda “Kutsal Ruh'un yönetiminde yaşayarak benliğin tutkularını asla yerine getirmemek; sevgi, sevinç, esenlik, sabır, şefkat, iyilik, bağlılık, yumuşak huyluluk ve özdenetimdir ardından gitmek” evliliğinizi yenileme fırsatı verecektir.

“Ruh'un ürünü olan sevgi (Gr. *agape*) kişisel çıkar gözetmeksizin bir başkasıyla içtenlikle ilgilenmek demektir. Öyleyse eşinizi (varsa çocuklarınızı) bu sevgiden mahrum etmeyin; Ruh'a boyun eğin. Aynı biçimde İsa Mesih'e iman edenlerin tattığı sevinci (Gr. *kara*); Tanrı'nın sevgisine, lütfuna, bereketlerine, vaatlerine ve yakınlığına dayan mutluluk duygusunu hem kendiniz hem de yaşam ortağınız eşiniz ve çocuklarınız için isteyin. Esenlik (Gr. *eyrene*) Rab ile olduğu gibi eşiniz ve çocuklarınızla da olsun. Zor durumlarda sabır (Gr. *makrothumya*) sizi öfke ve umutsuzluğa kapılmadan dayanmanızı teşvik edecektir. Şefkat (Gr. *krestotes*) hiç kimseyi incitmemek, onlara acı vermemek olarak açıklanır. Şefkatinizi eşinizden ve çocuklarınızdan esirgemeyin. İyilik (Gr. *agathosune*) kötülükten nefret edilerek gerçeğe ve doğruluğa uygun davranmaktır. İyilik yapmaktan vazgeçmeyin. Bağlılık (Gr. *pistis*) insanın vaat, taahhüt, güvenilirlik ve dürüstlük aracılığıyla birleşilen kişiye sarsılmaz, sağlam ve değişmez tutum takınmaktır. Karakterinizi pekiştirmek, eşinizle yeni bir başlangıç yapabilmek için Rab'bin lütuf tahtına cesaretle yaklaşın (İbr.4:14-16). Yumuşak huyluluk (Gr. *prautes*) güç ve cesaretle birleşen ılımlılık; gerektiği zaman öfkelenen gerektiği zaman alçakgönüllülikle boyun eğen kişi olarak tanımlanır. Sizi öfkeniz değil gücünüz ve cesaretinizi kaybettirmeyen alçakgönüllüğünüz yönetsin. Özdenetim (Gr. *egkrateya*) kişinin arzularına tutkularına hâkim olması yanında evlilik antlaşmasına sadık kalmasını içeren anlam taşır.”⁵⁹

Boşanma kararı çok durumda hayal kırıklıklarıyla birlikte, bitmiş ve tükenmiş bir durumdayken gerçekleşir. Bu başlıkta şimdiye dek yazılanları yaşamınızda uygulayabilmiş olsaydınız “Yine boşanma (ya da eşlerin birbirinden ayrı yaşaması) kararını verir miydiniz?”

Eğer soruya yanıt “Hayır!” olursa ne kadar bitmiş ve tükenmiş durumdaysanız da şu üç adımı atmak için geç değildir:

Birinci Adım Rab ile kişisel ilişkinizi eşinize bağlı olmaksızın bildiğiniz ruhsal ilkeleri yaşamınızda uygulayarak kendinizi yenilemektir. Boşanma Kutsal Kitap'ta özendirilen bir konu olmadığı gibi, özenilecek bir yanı da bulunmaz. Mat. 19:6 ayetinde İsa Mesih “Şöyle ki, onlar artık iki değil, tek bedendir. O halde Tanrı'nın birleştirdiğini, insan ayırmasın” diyerek boşanmaya olan eğilimi kapattı. Metinde geçen “Ben size şunu söyleyeyim, karısını fuhuştan başka bir nedenle boşayıp başkasıyla evlenen, zina etmiş olur. Boşanan kadınla evlenen de zina etmiş olur (Mat.19:9)” sözleri *buyruk* değildir! İlgili ayetlerde (Mat.19:10; Mar.10:1-12; Luk.16:18), boşanma Rab'bin tasarıları doğrultusunda değil, insanın yüreğinin katılığı nedeniyle kendisinin aldığı günahlı benlik kararıdır. İsa Mesih'in boşanmayı yasallaştıracak gibi görünen *zina nedeniyle* ayrılmayı keyfi kararlara bağlamamak gerekir.

Mat.19:7 (ve buna paralel ayetler Yas.24:1-4) özgün anlamında yorumlanmadığında doğru sonucu vermemektedir. Aslında Rab “Musa'nın yasasında erkekler tarafından belge verilerek yapılan boşanmayı onaylanmamıştır. Belge verilerek yapılan boşanma o dönemde kadınların haklarını korumanın yanında boşanmayı zorlaştıracak bir uygulamaydı.”⁶⁰ Mal.2:16 ayetinde Rab “Ben boşanmadan nefret ederim” diyen Rab “Kutsal Kitap'ın başka bir yerinde neden boşanmayı teşvik ederek kendisiyle çelişkiye düşsün?”

⁵⁹ Krş: Donald C. Stamps vd. Yeni Yaşam Açıklamalı Kutsal Kitap. Yeni Yaşam Yayınları: Kore, 2009. s. 621

⁶⁰ Krş: a.g.e., s.271

Hoşea Kitabı'nda sadakatsiz kadınla evlenen peygamberin yaşamı, Tanrı'nın halkıyla ilişkisinin durumunu betimlemek için kullanılır. Halkının yaptığı putperestliği Rab (ruhsal) zina olarak tanımlar. Rab Hoş.2:8 ayetinde

“Ama kendisine tahıl, yeni şarap, zeytinyağı verenin,
Baal için harcadığı altınla gümüşü bol bol sağlayanın

Ben olduğumu bilmedi” sözleriyle dile getirir ve Hoş.14. bölümde tövbe eden halka karşı sadakatini yineleyeceğini söyler.

İkinci adım uzmanlaşmış imanlılardan yardım almaktır. Eğer evli çiftler sorunlarını eşleriyle birlikte çözebilmiş olsalardı boşanmaya dolayısıyla da danışmanlık hizmeti veren kardeşlere ihtiyaç duymayacaklardı.

Doğru kişiler başta İsa Mesih olmak üzere örnek alınmalıdır. Pavlus İsa Mesih'i örnek almış, aynı zamanda kendisini de imanları esenlik bulacak davranışlar için örnek göstermiştir (Fil.3:17,4:9). Bunun gibi Kutsal Kitap'ta bilgisiyle donatılmış danışmanlar, evli çiftlerin ilişkilerinde karşılaştıkları zor durumları boşanarak daha büyük ruhsal sorunlar yaratmadan, çözmeye yardım ederler.

“Karşılıklı danışılmazsa tasarılar boşa çıkar,

Danışmanların çokluğuyla başarıya ulaşılır (Özd.15:22)” ayetinde geçen sözleri danışmanlık hizmetlerini acı veren konuların saptanmasında, karşılaşılan zorlukların aşılmasında kendilerini çaresiz hisseden karı kocaya yol gösterici niteliktedir.

Aşağıdaki tablo⁶¹ sorunları çözümsüz noktaya gelmemiş eşlerin buldukları noktadan geleceğe umutla bakmak, Rab ile ve birbirleriyle iletişimini güçlendirerek birlikte hareket edecekleri konuları ortaya çıkarmak, eş ve çocuklara yönelik sorumluluklarını yerine getirmek, için kaynak oluşturabilir.



Tablo eşlerin kabul ettikleri, öğütlerine değer verecekleri ruhsal bir danışman ile kullanılır. Danışmanın dikkat etmesi gereken önemli noktalardan biri, karı kocaya, kendi çözümlerini kolay biçimde sunmak değil, karı kocanın birbirleriyle konuşmalarını sağlayarak onların kendi çözümlerini bulmalarını sağlaması olmalıdır. Çünkü insanlar yaptıkları

⁶¹ Tablo ve içindeki düşünceler Mike ve Ros Buckley'in danışmanlık seminerlerinden öğrenilen ilkelerden hareket edilerek oluşturulmuştur.

davranışlarda kendilerini ne kadar haklı çıkarırlarsa çıkarsınlar, aslında vicdanları aracılığıyla neyin iyi ve doğru neyin kötü ve yanlış olduğunu bilirler. Danışman bu durumu bilgelikle kullandığında hatasız insan olamadığını ama az ama çok herkesin hata yapabileceğini eşlerin görmesini sağlayarak, sorunlardaki kendi paylarını anlamalarına yardımcı olabilir.

Şiddetli geçimsizlik noktasına gelmek bir anlık olay sonucu değildir. Birçok olayın birbirleriyle ilişkilendirilmesi sonucunda zamanla ortaya çıkmıştır. Bu nedenle sorunların kökenine inerken fiziksel ve duygusal etkilerin ilk nerede ve ne zaman başladığını aydınlatmak gereklidir.

Zorluk yaratabilecek konular bilgelikle ele alınmadığından, eşler arasında geçimsizlik yaratan çok sorunun kaynağı evlilik öncesinden kaynaklanır. Aşağıda örnekler aslında bekârlık, nişanlılık döneminde özen gösterilmesi, çözülmesi gereken konulardır:

- Kutsallık ve saygınlıkla kendine bir eş almamak (1Sel.4:3). Günah üzerine kurulan bir evliliği Şeytan eşlerin birbirlerini değersizleştirilmesi için kullanabilir.
- Hırsla beslenen tutku ve tutsaklıklar. “İrade ve yargıları aşan güçlü coşkulardan”⁶² oluşan isteklerdir. Tutsaklıklarsa mecazi şekliyle “Bir şeye veya bir kimseye çok bağlı, kendisini bir şeyin etkisinden kurtaramayan kimse”⁶³ olarak anlaşılır. Evlilik öncesinde tutku ve tutsaklıklar baskılanabilmekte; ancak evlilik sonrasında yine güçlü biçimde ortaya çıkmaktadır.
- Maddi yaşam koşulları: Eğer işsizken ya da ağır borç yükü altına girerek evlilik gerçekleştirilmişse mutlu bir evlilik yapmak nerdeyse imkânsızdır. Benzer biçimde, dil, kültür, öğrenim, çocuklu eşle evlenmek, hastalıklar da evlilik ilişkisinin sürdürülmesinde belirleyici olabilmektedir.

Yukarıdaki listede geçenler evli çiftlerde tek başlarına etken olabileceği gibi (çok durumda) iç içe geçmiş olarak da bulunurlar. Böyle bir durumda “Rab ile ilişkinizi düzeltmek; O’nun Yaşamınızın Merkezinde yer alması” alt basmağı bütün yükü taşıması nedeniyle önceliklidir. Zaten Rab ile ilişki düzgün olsaydı evlilikler boşanma noktasına gelmeyecekti. O zaman karı kocaya “Dua (oruç), Kutsal Kitap okumak (derin düşünmek), tövbe etmek, şükrederek övgü sunmak (tapınmak, ibadet etmek) ruhsal disiplinlerini” kişisel olarak kazandırmak sağlam bir başlangıç noktası oluşturur.

Eşlerin birbirlerinin olumlu yönlerini bulmalarını kendi sözleriyle ortaya çıkarmak önemli bir adımdır. Şiddetli geçimsizliğin bulunduğu durumlarda duygusal patlamaların çıkabileceği bu adımda eşlerle ayrı ayrı görüşmek ve sonra birlikte konuşarak devam etmek yararlı olabilir. Karşılık konuşmalarda duygular ifade edilmeli; ama aynı zamanda duyguların günahlı olabileceği gerçeği göz önünde bulundurularak dengelenebilmelidir.

Eşinizde bundan sonra görmek istediğiniz erdemler, tutumlar eşlerin umutlarını güçlendirmesinin yanında birbirlerini bağışlamalarını gerektirecek üçüncü adımdır. Bağışlamamak yalnız evliliklerde değil, iman yaşamında karşılaşılan zor bir ruhsal sorundur. Evlilikte acı çeken kişi, çok durumda bağışlamayı eşini haklı duruma koymak olarak görür. Bağışlamak günahlı benlik alta alınarak, ruhsal gerçeklere boyun eğilerek gerçekleştirilir.

İsa Mesih’in öğretisine ve Kutsal Kitap’a göre eşlerin (aslında tün imanlıların) birbirlerini bağışlamaması için özürleri yoktur. Ama birbirlerini bağışlamak için nedenleri vardır:

Öncelikle İsa birbirimizi ve bizlere yönelik suç işleyenleri bağışlamamızı istedi (Mat.6:12). Hiçbir kişi tüm insanlığın günahlarını üstlenen İsa Mesih’in çektiği acıları

⁶² <http://tdkterim.gov.tr/bts/> (12.03.2013)

⁶³ <http://tdkterim.gov.tr/bts/> (12.03.2013)

çekmedi. O çarımhta idam edilirken, cellatlarına “Baba, onları bağışla” dedi. “Çünkü ne yaptıklarını bilmiyorlar (Luk.23:34)” dedi.

Kutsal Kitap geçeklerine göre bağışlamak öfke, kin, nefret, tikslenme gibi olumsuz duygulardan özgürleşmesini sağlayacağından öncelikle kişinin kendisi içindir. Bağışlamak kişisel özgürlüğü sağladığı gibi olumlu ilk davranışların sergilenmesini sağlar.

Bağışlamak alçakgönüllülük içerdiğinden, eşinizi bağışladığımızda onun vicdanına seslenerek konuyu Rab’be teslim edersiniz. Bu durumda yargıç siz değilsinizdir. Yargıç, her insanın son günde yaptıklarına göre yargılayacak İsa Mesih’tir. Düşmanca davrananlara Pavlus “Sevgili kardeşler, kimseden öç almayın; bunu Tanrı'nın gazabına bırakın. Çünkü şöyle yazılmıştır: ‘Rab diyor ki, ‘Öç benimdir, ben karşılık vereceğim Rom.12:19)’” uyarısında bulunuyor.

Yine Pavlus Kutsal Ruh’un esiniyle Yeni Antlaşma’da “Evlilereyse şunu buyuruyorum, daha doğrusu Rab buyuruyor: Kadın kocasından ayrılmasın. Ayrılırsa evlenmesin, ya da kocasıyla barışsın. Erkek de karısını boşamasın (1Kor.10-11)” diyerek boşanmaya giden yolu kapatır; karı kocayı birlikteliklerini korumalarını özendirir.

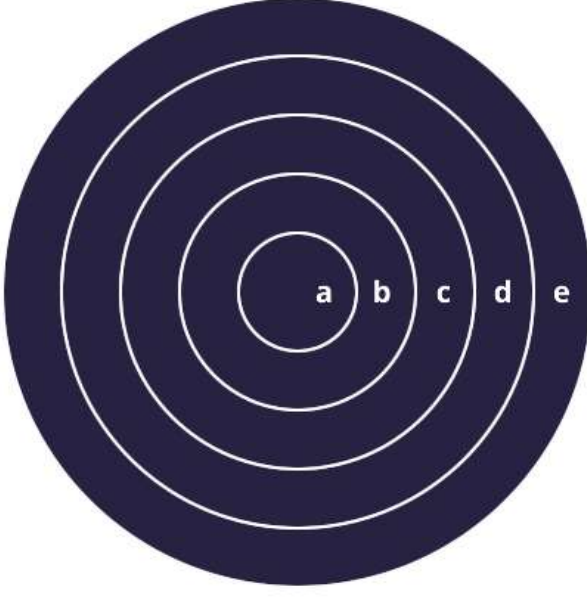
Ölüm sizi ayırana dek... Zihninin, duyguların, iradenin günahlı olduğunu; kocaların karılarını sevmelerinin, karılarında kocalarına saygı göstermelerinin (onları onaylamalarının) yaratılıştaki ruhsal ve bedensel gerçeklere uygun olduğunu kabul etmek, İsa Mesih’e ve imanlıda etkin olan Kutsal Ruh’a güvenmek zor görünen birçok konuyu aşmayı sağlayacak anahtar istek ve eylemlerdir.

4 Çocukları Yetiştirilmesi ve Gelecek Kuşaklar

Aile tanımını yeniden anımsadığımızda: “Aile yaratılıştaki Âdem ve Havva’yla başlayan; Rab tarafından oluşturulmuş, Onun tarafından kutsanmış, çocuklarla bereketleneceği vaat edilen ilk kurumdur. Günümüzde aile, kadın ile erkeğin Rab’bin önünde yaptıkları antlaşmayla yürürlüğe girdiği, Rab tarafından kutsanmış evlilikler yoluyla karı kocaların duygusal, ruhsal ve fiziksel birliği sağlayan; karşılıklı adanma ve adamayı içeren, çocuklarla bereketlenen, Rab’bin yüceltildiği, Mesih İsa’nın kiliseyle ilişkisini yansıtan ilişkiler toplamıdır.” demiştik.

Büyük Serüven Kitabında “Yeryüzünde aileyi yaratan Tanrı, karı ve koca, ana ve çocuklar arasında göksel konutunun sevgisini ve yüceliğini sergilemeyi amaçlamıştır”⁶⁴ yazar. Bu açıklama Rab’bin sevgi ilişkisinin tüm aile bireylerini kapsadığını ve onlar arasında egemen olması gerektiğinin anlaşılması açısından önemlidir. Rab ile kurulan ilişki kişisel; ama benmerkezci değildir. Karı kocanın birleriyle öncelikli olan böyle ilişkisi, çocuklar, kilise ve toplumla devam eder.

⁶⁴ Sjoerd, Gerdien Poorta. Büyük Serüven 1. Yeni Yaşam Yayınları: İstanbul, 2001. s. 138



- a. Rab seviyor
- b. Karı koca birbirlerini seviyor
- c. Ana baba ve çocuklar arasında sevgi
- d. Kilise sevgisi
- e. Toplumu sevmek

Şekilde Rab'den başlayan sevgi halkalarının, düzen içerisinde yayılması gösterilir. Bunun nedeni kusursuz sevgiye ancak Rab'in örnek oluşturacağı gerçeğinden hareket edilmiştir.

Mat.19:13-15; Mar.10:1613-16; Luk.18:15-17 ayetlerinde İsa Mesih'in küçük çocukları kutsaması İncil yazarlarının İsa Mesih'i görerek çocukların önemli ve değerli olduğunu kavramlarını sağlamış, bu nedenle de üç metne İsa Mesih'in çocuklara gösterdiği sevgi eylemleri girmiştir.

Dönemin toplumsal yapısı İsa Mesih'in öğrencilerinin tutumlarında şekillenir. Kutsanması için çocuklarını İsa'ya getiren ana babalar öğrenciler tarafından azarlandı. İsa da öğrencilerine ana babaların azarlanmaması gerektiğini, çocuk gibi olmanın Tanrı'nın Egemenliğine girmenin en kolay yolu olduğunu gösterdi.

Bu ayetlerden günümüz ana babalarının çıkaracağı iki sonuçtan birincisi, çocuğun İsa Mesih ile kuracağı ilişkide ana babanın aldığı roldür. Ana baba İsa Mesih'in çocuklarının yaşamında yer alması için her fırsatı değerlendirmelidir. Çünkü kurtuluş aracılığıyla sonsuz yaşam ve dünyada geçirilen günlerde esenlik yalnız İsa Mesih'ten gelir. İkinci sonuçsa Tanrı'nın Egemenliğine girmek isteniyorsa yetişkinlerini düşüncelerinin, yüreklerinin ve davranışlarının çocuklara benzemesi gerektiğidir.

Anne baba olmak deneyimle kazanılan, öğrenilecek ve gelişecek eylemlerden oluşur. Çocuklarla ilişkide bu noktanın anlaşılması çok önemlidir. Çünkü anne babalığın öğrenilecek davranışlardan olduğunun kabul edilmesi; anne babayı gelişmeye, çocuklarına sevgiyle davranmayı öğrenmeye açık tutar.

4.1 Annelik ve Babalık Nedir?

“Çocuğun Tanrı imajı genellikle anne babasına dayanır. Bu olumlu ya da olumsuz bir imaj olabilir. Bu konuda araştırma yapanlar Tanrı'yla ilgili birçok yanlış kavramın anne babayla çocuk arasındaki doğru olmayan ilişkiden kaynaklandığı görülmektedir. Çocuklarda

Tanrı, bir polis, dede, yumuşak ve şefkatli, her şeyin tadını bozan, suçluluk makinesi, soğuk baba olarak tanımlanıyorsa bunda anne babanın payı az değildir.”⁶⁵

Kocanın anne babasını bırakıp eşine bağlanarak bağımsız bir aile oluşturmasını belirten ayetin önemi çocuk yetiştirmede bir kez daha karşımıza çıkar. Yeni kurulan ailelerde eşler çocuklarını yetiştirirken, anne baba ve toplumdan aldıkları yanlış değerleri de bırakmalıdırlar.

Ekonomik nedenlerden dolayı çok anne çocuklarını varsa büyük anne-büyük babaya, yoksa bakıcı ya da çocuk yurtlarına bırakmak zorunda kalmaktadır. Erken yaşlarda anneden ayrılan çocukta güven duygusu zedelendiğinden bu durumda çocuğun gelecekteki kişilik yapısını doğrudan belirleyecek etkenler arasındadır.

Böyle bir durumda devlet ve siyasi otoritenin çocuk yetiştirme de sorumluluğu ortaya çıkıyor. Aynı zamanda sağlıklı bireylerin yetişmesi için aileye ekonomik desteğinin yalnız devlet tarafından değil, özel şirketlerden tarafından ihtiyaç olarak görülmesi ve şirket politikalarının bu ihtiyaçlara göre belirlenmesi önemlidir.

Anne babanın çocuklarıyla ilgilenebilmeleri, değer verdiklerini gösterebilmeleri maddesel olanakların yanında zaman ihtiyaçları olduğunu gösterir. Acımasız çalışma koşulları toplumun refahını artırırken, öte yandan sevgisiz, duygusal yönden hasarlı kuşakların yetişmesine neden olmaktadır. Anne babalar çocuklarına ne kadar zaman ayırmaları, ne kadar ilgi göstermeleri gerektiğini bilmeyebilirler. Siyasetçilerin, şirket patronlarıyla üst düzey şirket yöneticilerinin düşünce ve tutumları yalnız fiziki koşulları hazırlamakla kalmayıp anne babaya gerekli çocuk yetiştirme eğitimi sağlamalıdır.

Annenin fiziksel-duygusal özellikleriyle, babanın fiziksel-duygusal özellikleri birbirinden farklıdır. Ancak bu farklılık çocuklar kuruluna ilişkide bütünlük oluşturarak birbiriniz tamamlar.

Anne bebeğin doğumdan önce taşıyıcısı olduğundan, annenin fiziksel ve duygusal durumundan bebeğin etkilendiği günümüzde kabul edilmektedir. “Gebelik sırasında uzun sürmüş, ciddi duygusal stresler bebekteki düşük doğum kilosuna, sinirlilik ve sindirim sorunlarıyla bağlantılıdır.”⁶⁶ Böyle bir durumda doğum öncesi ve doğumundan sonra bebeğin ilk yıllarında fiziksel ve ruhsal ihtiyaçlarının karşılanmasında annenin tutumu öncelik kazanır. Bebek doğumunun ilk aylarında kendisini annenin bir uzantısı gibi görür. İlerleyen zaman içerisinde bebek kendisinin anneden ayrı bir kişi olduğunu; ihtiyaçlarının karşılanmasında annenin önemini algılar.

Baba imajının şekillenmesi doğumdan sonra başlar. Bebekler ne kadar küçük olurlarsa olsun çevresini algılayan varlıklardır ve bu algıladıkları fiziksel koşullar (nesnelere, olaylar), duygusal tutumlar (sevgi, şefkat) onların zihinlerini biçimlendirecektir. Birkaç aylık bebeğe gülümsediğinizde siz gülümsemeyle karşılık verir; dilinizi çıkardığınız da kısa süre de o da size dilini çıkarmayı öğrenir.

Rab’be adanmış kuşakların yetiştirilmesinde babanın Rab’den aldığı yetkisini doğru kullanması bu nedenle önemlidir. Baba eşiyile olduğu gibi çocuklarıyla da ilişkisinde günahlı bir kişi olduğunu, Tanrı’nın önünde ailesinin fiziksel ihtiyaçlarını sağlamanın yanında onların ruhsal ihtiyaçlarını da sağlamakta birinci derecede sorumlu bir kişi olduğunu unutmamalıdır.

Yeni Yaşam Açıklamalı Kutsal Kitap’ta “Ebeveyn ve Çocuklar” makalesinde anne babanın çocuklarını Mesih’e bağlı yetiştirmelerinin özü “Çocuğun yüreğinin Kurtarıcı’nın yüreğine dönmesi için, babanın yüreği çocuğun yüreğine dönmelidir”⁶⁷ şeklinde açıklanmıştır.

Mal.4:5-6’da geçen “RAB’bin büyük ve korkunç günü gelmeden önce size Peygamber İlyas’ı göndereceğim. O babaların yüreklerini çocuklarına, çocukların yüreklerini babalarına

⁶⁵ Sjoerd, Gerdien Poorta. Büyük Serüven 1. Yeni Yaşam Yayınları: İstanbul, 2001. s. 150

⁶⁶ Mary J. Gander, Harry W. Gardiner. Çocuk ve Ergen Gelişimi. İmge Kitabevi: İstanbul, 2010. s. 97

⁶⁷ Donald C. Stamps vd. Yeni Yaşam Açıklamalı Kutsal Kitap. Yeni Yaşam Yayınları: Kore, 2009. s. 1675

döndürecek. Öyle ki, gelip ülkeyi lanetleyerek yok etmeyeyim” ayetleri Luk.1:17 ayetinde Zekarya’ya Yahya Peygamber’in doğumu müjdelenirken melek tarafından yinelenir. Ayetler “Gelecek olan peygamberin hizmeti aileleri Tanrı’yla ve birbirleriyle doğru ilişkileri kurmak”⁶⁸ olarak yorumlanır.

Böyle bir durumda anne ve babanın çocukları üzerinde aldıkları rolün bir kez daha pekiştiğine tanık oluruz. Çocuklarını Rab’be ait olarak yetiştirmede günümüz anne babalarının tutumu Zekeriya gibi *imansızlık* olmalıdır. Kâhin Zekeriya kendisinin ve eşinin yaşlılığını göstererek çocuk sahibi olamayacağını ifade etti. Ne yazık ki yaşadığımız dönemde anne babalar çocuklarının yüreğini Rab’be çevirmek konusunda duyarlı davranmayıp dünyaya teslim olmaktadır.

Yukarıda yazılanların amacı anne babaları suçlamak için değil, çocuklarının yüreklerini İsa Mesih’e yöneltmek gibi ciddi bir sorumluluklarını anımsatmak için yazılmıştır. Dünya kendine ait çocuklar yetiştirmek ister. Kötülüğün göksel yerlerdeki güçleri de buna ortam hazırlar. Hristiyan bir anne baba benlik kaynaklan işlerin: Fuhuş, pislik, sefahat, putperestlik, büyücülük, düşmanlık, çekişme, kıskançlık, öfke, bencil tutkular, ayrılıklar, bölünmeler, çekememezlik, sarhoşluk gibi çılgın eğlencelerin çocuklarının canına mal olacağını düşündüklerinde; onlara Mesih’i kazandırmanın ne kadar büyük bir iyilik olacağı gerçeğiyle sevinmelerini sağlayacaklardır (Gal.5:19-21).

Kutsal Kitap’ta çocuklarını Rab’be ait kişiler olarak yetiştirmenin sorunluluğu anne babaya verilmiştir. Rab halkına Rab’liğini anımsatıp kendilerine “Tanrınız RAB’bi bütün yüreğinizle, bütün canınızla, bütün gücünüzle seveceksiniz (Yas.6:5)” dedikten sonra, bu buyruğa kendilerinin uymalarının yanı sıra “Onları çocuklarınıza belletin. Evinizde otururken, yolda yürürken, yatarken, kalkarken onlardan söz edin” demiştir. Eğer çocuklar İsa Mesih’i bütün yürekleriyle (bütün akıllarıyla), bütün canlarıyla, bütün güçleriyle seveceklerse böyle bir sevgiyi ilk öğreneceği varlık anne baba olacaktır.⁶⁹

4.2 Çocukların Ailede Aldıkları Rol

Anne babalar çocukları aracılığıyla Tanrı ile ilişkileri ve yaşam hakkında çok şey öğrenirler. Çocuklar soyun devamı dışında anne babaya Tanrı’nın sevgisini, şefkatini, fedakârlığını öğreten, sevinç kaynaklarıdır, demek yerinde bir sözdür.

Birinci çocuğumuz doğduktan sonra onu yanıma getirdiklerinde sevgi konusunda yeni bir deneyim yaşadım. Ona bakmak bana büyük bir doygunluk veriyordu. İkinci çocuğumuz doğmadan önce “İkinci çocuğumuzu birincisiyle birlikte eşit biçimde nasıl sevebileceğim” aklımı kurcalayan büyük bir soruydu. Ancak doğduktan sonra iki çocuğunda ayırım yapmadan sevebileceğini deneyimlerden öğrendim.

Eşim ile birlikte çocuklarımızla yaşadığımız deneyimler bizlere kendimizi “Biz mi onları eğitiyoruz yoksa onlar mı bizleri eğitiyor?” sorusunu sık sık sormaya yönlendirdi. Bir açıdan bizler onları eğitiyorduk; ama başka bir açıdan karakterimizdeki günahlı eğilimleri onlara olan tutumlarımızda görebiliyorduk. Sanki Rab çocuklarımızı bizlerin sivri yönlerini yuvarlamak için bir törpü gibi kullanıyordu.

Onlarla ilişkimizde anne baba ve çocuk rolünü doğdukları anadan başlayarak kurduk. Onlara arkadaş değil gerçek anne babalar olmayı hedefledik. Çünkü Çocuğumuzun arkadaşlık ihtiyacını karşılamak için *bizler yanlış kişilerdik* ve çocuklarımızın arkadaşlık ilişkilerinden alacakları doyumunu sağlayamazdık.

⁶⁸ Krş: a.g.e., s. 1250

⁶⁹ Çocukları yetiştirilmesinde kilise anne babadan sonra gelen sorumluluğa sahiptir. Bursa Protestan Kilisesi’nde bebekler Rab’be adanırken aynı zamanda kiliseye “Çocuğın sorumluluğunu taşıyıp taşımayacağı” sorulur. Kilise önderliği çocuk yetiştirmede anne babaların karşılaştıkları ihtiyaçlarda onların yanında olduğunu göstermeli ve sorunlu durumlarda çözüm sunmalıdır.

İki nedenden ötürü böyle bir anlayışın çocuk yetiştirme temellerinde yer aldığına inanıyorum. Birinci neden çocuklar yaşamları boyunca arkadaşlık ihtiyaçlarını toplumdan karşılayacaklardır. Toplum onlara arkadaşlar üretecektir. Ama toplum bir çocuğa anne babanın yerine alacak gerçek anne babalar üretemez.⁷⁰

Birinci nedene bağlı olan ikinci nedense bebeklikten başlayarak çocuk, anne baba arasında bir güç savaşı ortaya çıkar. Çocuk aile üzerinde kendi egemenliğini kurmak ister! Ve büyüdükçe kurnaz yöntemler geliştirir!

Anne Babaların Çocuk Yetiştirme Kılavuzu kitabında Narramore böyle bir ilişkiyi şu şekilde tanımlar: “Anne babalar ve çocuklar arasında hemen hemen her çatışmada bir ölçü güç savaşı vardır. Çocuk bir şekilde anne baba üzerinde denetim kurmak istemektedir. Anne babalar da çocuklarına bir şekilde onların üzerindeki kendi yetkilerini kanıtlamaya çalışırlar.”⁷¹

Gerçek nedenlere bağlı olmayan (açlık, acı, hastalık vb. gibi) durumlar dışında ortaya çıkan güç savaşında çocuğun elindeki en büyük silah ağlamaktır. Güç savaşında anne babanın elindeki en büyük silahsa itaat etmesini sağlayarak çocuğunu susturmaktır. Narramore anne babanın yetkisini yanlış kullandığında “Çocuk itaati öğrense de özdenetimi öğrenemez”⁷² der.

Güç savaşının ailede anne baba ve çocukların rollerinin belirginleşmesiyle çözülür. Anne baba her istediğini çocuğuna yaptıran zorbalı değildir. Çocuklar da anne babalarını köleleştirerek dizginleri ellerine alacak varlıklar değildir. Rab her iki tutumu da Kutsal Kitap'ta mahkûm eder. Anne babalar anne baba gibi, çocuklar da çocuk gibi davranmalı; herkes üzerine düşün sorumlulukları yerine getirmelidirler.

4.3 Çocuk Yetiştirmede Bilgelik Kitaplarının Önemi

Terbiye edilmek nedir? Belki soruyu şöyle sormak daha iyidir: Rab çocuklarını nasıl terbiye eder? Anlaşılacağı gibi bu soruda söz konusu olan 12 yaş ve altı çocuklar değil, yetişkin Tanrı'nın çocuklarıdır (Yu.1:12)! Devam eden ayette “Onlar [Hristiyanlar] ne kandan, ne beden ne de insan isteğinden doğdular; tersine, Tanrı'dan doğdular (Yu.1:13)” der. Eğer İsa Mesih'i kişisel kurtarıcısı olarak seçenler Tanrı'dan doğdularsa (ki Kutsal Kitap gerçeklerine göre böyledir), Göksel Babası onları terbiye edecektir. Terbiye sözü dünyasal kulaklara pek hoş gelemez de ilahiyat açısından evlatlığa kabul edildiğimiz somut göstergesidir (Özd.3:11-12; İbr.12:5).

İbr.12:4-13 ayetlerinde Tanrı'nın çocuklarını terbiye edişi konusunda güçlü nedenler verilir. “Rab'bin terbiyesinin iki amacı ve iki sonucu vardır. İki amaç: Dünyayla birlikte mahkûm olmayalım ve Tanrı'nın kutsallığına ortak olalım, kutsallığa sahip olarak Rab'bi görelimdir. İki sonuçta içinden geçtiğimiz zorluklara dayandığımızda Rab'bin isteğine boyun eğerek sadık kalmayı sürdürürüz, böylece Göksel Baba'nın kutsallığına ortak olmaya devam ederiz ya da O'na başkaldırarak isyan içinde yaşarız.”⁷³

Tanrı'nın çocuğu dünyayla birlikte mahkûm olmak istemiyorsa, acı ve sıkıntı verici olsa da alçakgönüllülükle Rab'bin terbiye edişine boyun eğmelidir. Rab'be itaatsizlikle başlayan isyandan anne baba payını alacak, birçok kötülük kangren gibi topluma yayılarak başka insanların acı çekmesine neden olacaktır.

Anne babaların çocuklarını terbiye etmesi sevdikleri, kendilerinden birer parça olan çocuklarını sonsuz yaşama giden yolları bilmesinde ve benimsemesinde önceliklidir.

⁷⁰ Evlat edinmek iyi ve doğru bir istektir. Burada anlatılmak istenen anne babanın davranış eksikliğinden kaynaklanan sorunlardır.

⁷¹ Krş: Bruce Narramore. Anne Babaların Çocuk Yetiştirme Kılavuzu. Yalçın Ofset: İstanbul, basım yılı yok. s.

29
⁷² a.g.e., s. 31

⁷³ Krş: Donald C. Stamps vd. Yeni Yaşam Açıklamalı Kutsal Kitap. Yeni Yaşam Yayınları: Kore, 2009. s.1747

Çocuğunu Rab'be ait bir kişi olarak yetiştirme sorumluluğunu “Bugün size verdiğim bu buyrukları aklınızda tutun. Onları çocuklarınıza belletin. Evinizde otururken, yolda yürürken, yatarken, kalkarken onlardan söz edin (Yas.6:6-7)” ayetlerinde anne babaya Rab vermiştir. Ayetlerde çocuklarının ruhsal sağlığından ve gelişiminden anne baba birinci derecede yükümlülük alır.

Kuşkusuz çocukların sağlıklı bireyler olması için kendi kararlarını almayı öğrenmeyi önemlidir ve bu onların hakkıdır. Ancak Rab'bin buyruklarını çocuklar öğretmek ve çocukların Rab'bi severek O'nu Rab olarak yücelten bir yaşam sürdürmesi o gün ne giyeceğine karar vermesi gibi *seçenekler arasında bir seçenek değildir*. Bir çocuğun o gün ne giyeceğine belirlemesiyle Rab ile birlikte yaşamak ya da onu ret etmek arasında dağlar kadar fark vardır. Birincisinde kendini iyi hissedip hissetmemesi ve belki toplumda beğenilip beğenilmesi öne çıkarken ikincisinde kendi canından olması, ruhsal olarak ölmesi söz konusudur. Özd.23:13-14⁷⁴ ayetleri terbiye edilen çocuğun canının kurtulacağına yazar.

İnsan soyu yaratılıştan beri söz dilemek ile dinlememek arasında bir seçim yapmak durumunda kalmıştır. Söz dinlemeyi öğretmek (ve öğrenmek) terbiye etmenin (ve edilmenin) temellerinde yer alır. İbr.12:11 ayetinde “Terbiye edilmek başlangıçta hiç tatlı gelmez, acı gelir. Ne var ki, böyle eğitilenler için bu sonradan esenlik veren doğruluğu üretir” yazar. Anne babalar Rab'den aldıkları terbiye nedeniyle çocukları terbiye ettiklerini ve bunun sevdikleri yavrularına esenlik üreteceğini unutmamalıdır.

Hristiyan ilahiyatında çocuklar günahkâr olarak doğar. Çocuk kendi başına bırakıldığında *yalnız kötülük üretir!* Çünkü iyi şeyleri terbiye kazandırılır, kötülükse hep vardır ve savunmasız durumdaki bebeğe kolayca egemen olacaktır. Sevilsen de sevilmesen de bu gerçek günümüz anne babalarını çocuklarını Rab'bin terbiye edişiyle büyümeye itmeli.

Anne babalar terbiye edilmenin Rab'bin sonsuzlukta yer alan tasarıları arasındaki bereketlerini çocuklarında gördüğünde, zor da olsa, aldıkları disiplin ile ilgili kararların çocukları için ne kadar büyük iyilik olduğunu göreceklerdir. Bu nedenle anne babalar çocuğun eğitimine büyük bir ciddiyetle eğilmeli, gevşek davranmamalıdır.

Çocuk yetiştirmede öncelikli bazı adımlar:⁷⁵

Çocuklarınız yaşamlarının başında Rab'be adayın. Çık.13:1-2; Say.3:13 ayetlerinde Rab ilk doğanların kendilerine adanmasını buyurdu. Çık.13:13 ayetinde “İlk doğan sıpının bedeli, murdar sayılması nedeniyle, kuzunun Rab'be sunulmasıyla gerçekleştirildi. Sıpının bedeli ödenmediğinde boynu kırılmalıydı. Bu durum, kurtuluş ve yıkım arasında bir seçimi gerektirin anlam ifade eder.”⁷⁶ Eğer çocuklarımızı Rab'be adamayı *kurtuluş ve yıkım* arasında bir seçenek olarak görüyorsak, onların Rab'be adanmamasının bedelinin ne anlama geldiğini daha iyi anlayabiliriz.

Yine 1Sa.1:28 ayetinde Hanna'nın Samule'yi “Ben de onu RAB'be adıyorum. Yaşamı boyunca RAB'be adanmış kalacaktır” sözleriyle Rab'be adaması anne babanın çocuk yetiştirmede yüreğinin nerede bulunması gerektiğini gösterir. Hanna'nın kocası Elkana'nın çocuğun süttan kesilinceye kadar yanlarında kalması öğüdü eşler arasında uyum, çocuğun erken tapınağa bırakılarak Yasa'nın başka bir ilkesiyle çelişmesi açısından önemlidir. Ayrıca adanma konusunda Yeni Antlaşmada İsa Mesih'in de adanmış olduğu unutulmamalıdır (Luk.2:22-24).

⁷⁴ Yaklaşık 2500 yıl önceki toplumda çocuk yetiştirme anlayışıyla günümüz çocuk yetiştirme anlayışı çok farklıdır. Tanrısal tasarıda disiplinde şiddet ve zorbalık bulunmaz. Eğer anne baba çocuklarına şiddet uygulayıp zorbalık yapıyorsa bu anne babanın karakter sorunlarıyla ilgilidir.

⁷⁵ Krş: Makale “Ebeveyn ve Çocuklar”. Donald C. Stamps vd. Yeni Yaşam Açıklamalı Kutsal Kitap. Yeni Yaşam Yayınları: Kore, s. 1675

⁷⁶ Krş: William Macdonald. Kutsal Kitap Yorumu Eski Antlaşma Serisi Cilt 1. Yeni Yaşam Yayınları: İstanbul, 2004. s. 109

Çocuklarınıza Rab'den korkmayı, kötülüğe sırt çevirmeyi, doğruluğu sevmeyi ve gınahtan nefret etmeyi öğretin. Korku “Sakinilmesi gereken bir durumdan, gerçek ya da beklenen bir tehlike kötülük karşısında karmaşık fizyolojik değişimlerin ortaya çıktığı duygu durumu olarak tanımlanabilir.”⁷⁷ Gerçekte var olmayan, kuruntulara dayanan ya da günahlı insan benliğinin ürettiği korku insanı olumsuz yönde etkilerken; tehlike ve kötülüklerden koruyan korku insan için yaşamsal önem taşımaktadır.

Rab korkusu da insanı tehlike ve kötülüklerden korumayı amaçladığından insan için gerekli bir duygusal durumdur. Günümüzde korkunun bozulmuş biçimlerinin ortaya çıkması Aden bahçesinde işlenen asli günahla ilgilidir. Günah öncesinde Âdem ve Havva'nın evrenin yaratıcısı, kutsal ve Gücü Her Şeye Yeten Tanrı'nın önünde durduğunun bilincindeydiler ve O'na itaat ederek saygılarını huşu içerisinde derin biçimde gösteriyorlardı. Günah sonrasında korkunun bozulmuş biçimleri görülür (Yar.3:8-10).

Sina Dağı'nda gök gürlemelerini, boru sesini, çakan şimşekleri ve dağın üstündeki dumanı gören halk Rab ile konuşmaya cesaret edemedi (çünkü günahlıydılar). Musa'dan kendileri yerine Rab ile konuşmasını istediler. Musa onlara “Korkmayın! Tanrı sizi denemek için geldi; Tanrı korkusu üzerinizde olsun, günah işlemeyesiniz diye” karşılık verdi: “Musa Tanrı'nın içinde bulunduğu koyu karanlığa yaklaşırken halk uzakta durdu (Çık20:18-21).”

Bugün İsa Mesih'te günahlarının bağışlanmasına kavuşmuş Hristiyan'ın İsa Mesih'in ölüm ve dirilişi aracılığıyla günahları bağışlandığından Rab'den korkmasını gerektirecek bir durumu yoktur (1Yu.4:16-19). Böyle bir durumda anne babalar çocuklarına bir yandan Rab'den korkmayı öğretirken (canları ölmesin diye), öte yandan onları korkuya köle olamadan özgür bireyler olarak yetiştirebilirler.

Bilgelik kitaplarında geçen Rab korkusu, bilgiyi ve bilgelik edinmeyle ilgili ayetler gelecek kuşakların yetiştirilmesinde sarsılmaz kaynak olarak kendilerini kullanacak anne babaları beklerler.

Özd.1-4 bölümler çocukların anne babalarını dinlemeleri için güçlü nedenler verir: Bilgelik Kutsal Kitap ayetleri aracılığıyla haykırmakta, Kutsal Ruh ile imanlıların yaşamlarında anlam kazanmaktadır. Tanrı sözünde Göksel Babamız'ın uyarılarının dinlenmesiyle çocukların boynuna gerdanlık olacağını söylenmekte, Rab'bin bilgi ve bilgeliğinden nefret etmenin ahmaklık olduğunu, Rab korkusunun Rab'bi tanımlarını sağlayacağını, onları tehlike ve kötülüklerden koruyacağını yazar.

Çocuklarınıza küçük yaşta iman etmelerini, tövbekâr yaşam sürmelerini, vaftiz olmalarını, hizmet etmelerini öğretin. Anne babalar kendilerine baktıklarında bu gücü bulmazlar! Çünkü yanlış bir yere bakmaktadırlar: Kendilerine!

Anne babalar istediklerinde çocuklarını yetiştirmek için ihtiyaç duydukları bilgi, bilgelik ve gücü her şeyin kaynağı Rab'de bulacaklardır. İmanda etkin olan Tanrı sözü ve Kutsal Ruh'tur. Ancak bildiğimiz bu gerçek çocuklarımızı yetiştirmekteki zayıflıklarımızı örtmek için kullanılmalıdır. Anne baba ailede Tanrı'nın yüceliğini çocuklarına yansıttığında; yani onlara değer verip zaman ayırdığında, sevgisini gösterip onlara sarıldığında çocuk da buna göre tepki verecektir. İki aylık bir bebeğe güldüğünüzde size gülmeyle karşılık verir; dil çıkardığınızda kısa sürede size dil çıkarmayı öğrenir.

“Çocuk fotoğraf makinesi gibidir” denilir. Taklit öğrenmenin ilk basamaklarında yer alan çok temel bir eğitim biçimidir. Erkek çocukların yürüyüşünün ve konuşma biçiminin babaya, kız çocuklarının yürüyüşünün ve konuşma biçiminin anneye benzemesi doğumun ilk aylarından başlayarak bebeğin anne babasını izlemesine ve onları taklit etmesine bağlıdır. Bilimsel araştırmalar bunu doğrular. Öyleyse anne baba yaptığı davranışların ne kadar önemi bulunduğunun bilincinde olmalı, günahlı davranışlardan kendilerini sakınmalıdır. Yalan

⁷⁷ Krş: <http://tdkterim.gov.tr/bts/> (20.03.2013)

söyleyen; ama çocuklarının yalan söylemesini istemeyen anne babadan doğruyu konuşan çocuklar çıkması hayal gibidir.

Yine yemek vb. temel ihtiyaçların sağlanmasında alışkanlıklar da taklit gibi anne babalardan öğrenilir. Bunlar gibi anne baba günlük yaşamında tövbe etmiyorsa; kiliseyle paydaşığa, Tanrı'nın halkıyla yapılan toplu tapınmaya, Rab'be hizmet etmeye önem vermiyorsa çocuklar da önlere doğru bir örnek görmediklerinden ya bunları geç ya zor ya da hiç öğrenemezler.⁷⁸

Kutsal Kitap okumaya, dua etmeye, tapınmaya çocuklarla birlikte erken yaşlarda başlamak ihmal edilmemelidir. “Bazı çocuk yetiştirme uzmanları çocuğun doğumundan, hatta doğum öncesinden başlayarak onlara müzik dinletmenin duyularını, dolayısıyla beyinlerini ve duygularını geliştirdiğini söylerler. Müzik dinleyerek büyüyen çocuklar nasıl düşüneceklerini, sorunlarını çözme yollarını, dili öğrenmelerini, ilerleyen zamanda derslerini etkileyebilmektedir.”⁷⁹

Bazı anne babalar bu öğütlere önem verirler ve çocukların yaşamını olumlu etkilemek, onların gelecekte mutlu insanlar olmalarını sağlamak amacıyla müzik dinletirler. Bunun gibi anne babalar çocuklarının Rab'bi sevmelerine önem veriyorlarsa Tuvalet eğitimin başladığı aylar çocuklarla birlikte Kutsal Kitap okumaya, dua etmeye, tapınmaya başlamak doğru bir zamandır. Anne babalar birçok yaşamsal davranışı öğrenmesi için çocuğu beş yaşından sonra eğitmeye kakışmanın geç bir yaş olduğunu deneyimlerinden bilirler.

1Ti.3:16-17 ayetlerinde “Kutsal Yazılar'ın tümü Tanrı esinlemesidir ve öğretmek, azarlamak, yola getirmek, doğruluk konusunda eğitmek için yararlıdır. Bunlar sayesinde Tanrı adamı her iyi iş için donatılmış olarak yetkin olur” yazar. Öyleyse çocukların canlarının yaşatacak ruhsal ilkelerin çocuklarının yaşamında yer alması için, *isterlerse* tuvalet eğitimine başlamadan çocukları yatmadan önce Kutsal Kitap okuyabilir, dua edebilir ve ilahiler söyleyerek Rab'bi övebilir. Böyle davranmak iyi ve doğrudur. Rab'bi hoşnut ettiği gibi çocukların ruhsal, zihinsel ve karakter gelişimlerine katkıda bulunup hizmetkâr olmalarını sağlayacaktır.

Kutsal Kitap'ta geçen örneklerden çıkartılacak öğütler insan düşünce ve davranışlarında iyi tutumların yapılmasını, yanlışların terk edilmesini teşvik eder. Kâhin Eli de bu örneklerden biridir. Rab onun oğullarından *değersiz kişiler* olarak söz eder. Çünkü Eli'nin oğulları Hofni ile Pinehas Rab'bi ve kâhinlerin halkla ilgili kurallarını önemsemeyerek Rab'be karşı davrandıkları gibi, O'nun düzenlediklerine de karşı gelmiş oldular. Tutumlarıyla Rab'be sunulan kurbanları aşağıladılar. Rab bu durumu “Gençlerin RAB'be karşı işledikleri günah çok büyüktü; çünkü RAB'be sunulan sunuları küçümsüyorlardı (1Sa.2.12-17)” sözleriyle dile getirir.

Hofni ile Pinehas küstahlık derecesinde yaptıkları davranışlarla kendilerini yargı altına koydular. Bir Tanrı adamı kurbanları önemsemeyip aşağıladıkları için Eli'yi uyardı. Hem Elini kendisinin hem de çocuklarının yargısını bildirdi (1Sa.2:27-36). Peygamberin söyledikleri İsraililer'in Filistinler ile yaptığı savaşta gerçekleşti Eli'nin oğulları Hofni ile Pinehas öldü (1Sa.4). Eli oğullarının ölüm haberini duyunca oturduğu sandalyeden geriye doğru düşerek boynunu kırdı ve o da öldü (1Sa.4:18); ayrıca akrabaları yoksulluk içinde yaşadı.

Yukarıdaki bölümler anne babaları korkutmak için değil, uyarmak için yazılmıştır. Anne Babaların Çocuk Yetiştirme Kılavuzu yazarı “İlk çocuğumuz doğduktan sonra çoğumuz anne baba olmaya hazırlıklı olmadığımızı anlarız. Çocuklarla başa çıkmak zor bir iştir.

⁷⁸ Anne babaların tüm eksikliklerine rağmen çocuklarının kurtuluşunda Rab'de her zaman umut bulunduğunu unutmamakla birlikte, daha önce yazıldığı gibi, anne baba sorumluluklarından kaçarak yükümlülükleri yerine getirmeden Rab'bin çocuklarını kurtaracağına inanması boş bir inançtır.

⁷⁹ Yorum Psikolojik Danışmanlık sayfası. <http://www.yorumpsikoterapi.com/kose-yazilari.i34.cocuk-gelisiminde-muzigin-onemi> (20.03.2013)

Çocuk, çocuk psikoloji hakkında bildiklerimizi zorlar, sabrımızı sınar ve bizi kendimize ait birçok sorunla yüz yüze getirir”⁸⁰ görüşünü dile getirir.

Böyle bir durumda gelecek kuşak yetişmesi için kilise, devlet, medya, patronlar ve büyük şirket yöneticileri anne baba eğitimi konusunda üzerlerine düşen sorumluluğu alarak çocukların sağlık büyütüleceği ortamın hazırlanmasında yükümlülüklerini yerine getirmelidir. Çünkü çocuklar:

“Rahmin ürünü bir ödüldür.

Yiğidin elinde nasılsa oklar,

Öyledir gençlikte doğan çocuklar.

Ne mutlu ok kılıfı onlarla dolu insana!

Kent kapısında hasımlarıyla tartışırken

Utanç duymayacaklar.” (Mez.127:3-5)

Sonuç:

Aile yaratılıştaki Âdem ve Havva’yla başlayan; Rab tarafından oluşturulmuş, Onun tarafından kutsanmış, çocuklarla bereketleneceği vaat edilen ilk kurumdur. Günümüzde aile, kadın ile erkeğin Rab’bin önünde yaptıkları antlaşmayla yürürlüğe girdiği, Rab tarafından kutsanmış evlilikler yoluyla karı kocaların duygusal, ruhsal ve fiziksel birliği sağlayan; karşılıklı adanma ve adamayı içeren, çocuklarla bereketlenen, Rab’bin yüceltildiği, Mesih İsa’nın kiliseyle ilişkisini yansıtan ilişkiler toplamıdır.

Âdem ve Havva yaratıldıklarında Rab’bin yüceliğini yansıtıyordu (Yar.1:27). “Bu nedenle adam annesini babasını bırakıp karısına bağlanacak, ikisi tek beden olacak (Yar.2:24)” ayeti bırakma, bağlanma ve bir beden olacak kadın ve erkek arasındaki özel ve güçlü ilişkiyi dile getirir.

Âdem ve Havva’nın günah nedeniyle Rab’den kopuşları karı koca olarak birbirlerine ve çocuklarına karşı Rab’bin yüceliğini yansıtamaz duruma geldiler. Aile kurumunun bozulması bugün birçok kötülüğün ve acının temelinde yatan nedenleri barındırır. Çok eşlilik, zina, fuhuş, ret edilmiş çocuklar aracılığıyla insanlar acı çekmekte, ne yazık ki çok durumda çözümü Rab’de aramamaktadırlar.

Günümüzün çağdaş dünyası aile anlayışında gittikçe anlamını yitiren ahlaksal değerlerin sonucunda ortaya çıkan düşkünlük, Rab ve insan ilişkileri için oluşturduğu tehdit ve yıkım sanıldığından daha büyüktür. Zina gizli yapılması durumunda insanın iç varlığında korku, sadakatsizse ilişkilerde derin bir güvensizlik oluşturur. Hem Rab hem insan hem de anne baba çocuk ilişkilerine bilinçli ya da bilinçsiz yansıyan korku ve güvensizlik sağlam aile yapısını parçalayıp insanları acılarıyla baş başa bırakmaktadır.

Eski Antlaşma ve Yeni Antlaşma’da aile ile ilgili ayetler birbirlerini destekler. İsa Mesih’in insanlığın günahlarına karşılık ölümü ve dirilişiyle aile yeniden yaratılıştaki kutsanmasına kavuşmuştur.

İsa Mesih’e iman aracılığıyla anne baba yaratılıştaki ailede Rab’bi temsil ettiğinden, anne babanın kutsal bir yaşam sürerek çocuklarına örnek olması gelecek kuşakların Rab’be bağlılığı açısından önem taşır.

Kaynaklar:

Açıklamalı Kutsal Kitap. Yeni Yaşam Yayınları: İstanbul, 2010

Bruce Narramore. Anne Babaların Çocuk Yetiştirme Kılavuzu. Yalçın Ofset: İstanbul, basım yılı yok.

⁸⁰ Bruce Narramore. Anne Babaların Çocuk Yetiştirme Kılavuzu. Yalçın Ofset: İstanbul, basım yılı yok. s. 188

- Buckley Ros & Mike vd. Cinselliğin Doğası. Bütün Dünya Kitaplığı: İstanbul, 2003.
Değişen Yaşam Serisi. Haberci Tanıtım Basın Yayın Dağıtım: İstanbul, 2002.
Enç Mithat. Ruhbilim Terimleri Sözlüğü. Ankara Üniversitesi Basımevi: Ankara, 1980.
Gander Mary J., Gardiner Harry W. Çocuk ve Ergen Gelişimi. İmge Kitabevi: İstanbul, 2010.
Kutsal Kitap Sözlüğü. Makale. Basıma hazırlanmaktadır:
Macdonald William. Kutsal Kitap Yorumu Yeni Antlaşma Serisi. Yeni Yaşam Yayınları: İstanbul, 2002
Moore Terry. Tam Özgürlük. Fotokopi ile çoğaltma: Yer ve Tarih yok
Poorta Sjoerd, Gardien. Büyük Serüven. Yeni Yaşam Yayınları: İstanbul, 2001.
Prince Derek. Evlilik Antlaşması. Gerçeğe Doğru Kitapları: İstanbul, 2013.
Prior David. 1.Korintliler'in Mesajı. Haberci: İstanbul, 2011
Stamps Donald C. vd. Yeni Yaşam Açıklamalı Kutsal Kitap. Yeni Yaşam Yayınları: Kore, 2009
Üçal Turgay, Malcolm Derek. Hıristiyan Ahlakı. Ön Asya Basın Yayın: İstanbul, 2000

İnternet Kaynakları:

<http://tdkterim.gov.tr/bts/>

İsmail Kulakçioğlu. <http://www.bursakilisesi.com/ekitap/tovbe/11-tanrinin-karakteri-tovbeye-temel-olusturur/> (07.03.2013)

Yorum Psikolojik Danışmanlık sayfası. <http://www.yorumpsikoterapi.com/kose-yazilari.i34.cocuk-gelisiminde-muzigin-onemi> (20.03.2013)